

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt. Fél évre 2 frt 50 kr. Negyed évre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára: 10 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reclamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére s a Nyílt-térre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések

Árzsabály szerint számíttatnak. — Nagyobb és többeszeri hirdetések jutányosan eszakszóltnak.

Bélyeg minden egyes beíratásánál külön 30 kr.

Nyílttér petít sorá: 20 kr.

Előfizetési felhívás.

Néhány hete, hogy a „N. L. és H. H.” a „B.-Gy. ny.-r.-t.” intézkedései következtében új szerkesztőséget nyertek s határozott szabadelvű irány követése mellett megíjodtak.

Ez alapon most, az első félév leteltével, a mikor a közönségnek már módjában van lapunk felfogásával, programjával s megvalósításának modorával némileg megismerkedni, bocsátjuk ki előfizetési felhívásunkat.

Meggyőződésünk, hogy a szabadelvű nézetűek Nógrádvármegyében szükségesnek látják, hogy a publicistika terén erélyes, határozott organummal rendelkezessenek.

Közönségünk túlnyomó része mindig azon meggyőződést vallotta, hogy hazánk és megyénk érdeke egyaránt a higgadt és nyugodt, de tántorinthatatlanul haladó szellem érvényesülését megköveteli, mely úgy az országos szabadelvű pártot, valamint a hivatott vármegyei tényezők nagy többségét átlengi.

Elválaszthatatlanoknak tudjuk egymástól az általános politikai, a szűkebb területi viszonyok fejlődését. Ugyanezért lapunkban hetenként az első cikket a politikai események átnézetének s kritikájának tartjuk fenn.

A társadalmi élet jelenségeit hiven feljegyezzük, el nem hanyagolva bármit is, a mi jogosan érdeket kelthet, de tartózkodva minden sensatiótól s a magánélet illetéktelen érintésétől.

Nagy súlyt kívánunk helyezni vidékünk közgazdasági életének ecsetelésére, s az idevágó mozzanatok részletes, pontos és igazságos feljegyzésére. Megyénk földmivelési, iparos és közlekedési viszonyainak fejlesztése egyaránt jelentőséggel bír; ügyet vetünk arra, hogy minden egyoldalúság elkerülésével a közönséget az e tekintetben felmerülő tevékenység iránt minél hitebbben tájékoztassuk.

Egyébiránt lapunk tartalma legbiztosabb utmutatóul szolgál arra, mit várhat tőlünk a közönség, a melynek részvétele mértékében gazdagíthatjuk részint szellemi anyagunkat.

Az előfizetési feltételek példányonként egy évre öt forint, félévre két forint ötven krajczár, húsz példány után egy évre nyolczvan forint.

Kelt B.-Gyarmaton, 1895. július 1-én.

A N. L. szerkesztősége.

Balassa-Gyarmat fejlődése érdekében.

Macaulay, a nagy angol történetírónak ama mondása: „Az a nép lesz nagy és boldog, melynek történelme a kellő időben életbe léptetett reformok sorozatából áll,” szűkebb fogalomban a városokra is alkalmazható.

A városoknak — lévén bennök az értelmiség összpontosulva, — a korral kell haladniok, és mindama alkotásokat s reformokat életbe léptetni, melyek lakóinak boldogítását s jólétét

minden irányban előmozdítják. S a mily bizonyos, hogy az ily városok virágnak s fejlődnek, ép oly bizonyos, hogy az a város, mely a korral nem halad, előbb-utóbb önmaga adja meg ennek az árát.

B.-Gyarmat város értelmiségénél megvan az erős akarat, hogy e város a korral haladva és fejlődve, mindama alkotásokat életbe léptesse, melyek e város fölvirágzása érdekében szükségesnek mutatkoznak.

Azonban sajnos dologként kell megemlítenünk azt, miszerint városunk mint erkölcsi testület nem rendelkezik ama bizonyos Montecuccoli-féle 3-szoros dologgal (értse a pénzt) hogy mindama szükségrendő alkotásokat egymaga, avagy e város lakóinak súlyos megterhelése nélkül keresztülvihesse. Városunk p. o. nem volt ama szerencsés helyzetben, mint más városok, hogy regálékártalanításért százazreket kapott volna, mert a városunkban levő italmérési jogok megváltásáért járó összegek $\frac{1}{10}$ része a Zichy szeniorátus uradalomnak jutott s ugyancsak őket illeti városunkban még most is a városi vámjövedelem, bár miként Nagy Iván B.-Gyarmat történetében fölemlíti, a vámjövedelem B.-Gyarmaton a múlt században még a város tulajdona volt és ettől nem éppen jogosan elvétellett.

Bár tehát — sajnos — városunk nem rendelkezik ama anyagi eszközökkel, melyek minden dolgok létesítéséhez szükségeltetnek, mégis városunk értelmesebb polgárai, ernyedetlenül óhajtják városunkban létesíteni mindama alkotásokat s intézményeket, melyeket a kultúra, a polgárosodás határozottan megkíván.

Két régibb keletű kérdés az, mely e város közönségét még most is foglalkoztatja. Ezek:

A jelölt hallgat. „No hát még egyet kihagyott” erősködik Kerkapoly. A jelölt consequenter hallgat. Végre Kerkapoly megsokallja a dolgot s kimondja maga, „hát Kautz mi a fene?” A jelöltnek kő esik le a szívről, ő nem merte Kautzot említeni Kerkapoly előtt.

A második számú teremben ugyan e kérdést adja fel Kautz emigy: Mondja meg nekem, „kérem, jelölt ur,” kik voltak stb. . . . A jelölt elősorolja a nemzetgazdasági írókat, „többek között Kautz ő méltósága” (akkor még csak méltóságos ur volt) — de természetesen itt Kerkapolyt mellőzi. Még egy jeles férfit elfelejtett jelölt ur felemlíteni — mondja Kautz. Semmi válasz . . . Szünet . . . Hát kérem — folytatja Kautz Gyula — Kerkapoly ő excellentiája az én kedves tanártársam egyike hazánk legjelesebb nemzetgazdaságtani íróinak.

A jelölt megkönnyebbülten vesz lélekzetet. Tehát ebben megegyeztek ketten, hogy egyik a másiktól nem vitatta el, hogy jeles nemzetgazdaságtani író. De már a definitióknál volt közöttük különbség.

Ugyancsak vizsgánál ülnek az előbbi elhelyezés szerint.

Kautz kérdez a jelölttől egy definitiót, ez véletlenül Kerkapoly jegyzeteit tanulta, s ezek szerint kezd felelni, — midőn félig elmondta, közbevág Kautz: „Igen, igen jelölt ur, az én kedves collegám Kerkapoly ő excellentiája ezt így mondja — hanem téved.

A másik teremben Kerkapoly kezei közé került egy olyan vizsgázó, a ki viszont Kautznak a könyvéből mondja a definitiót — mire Kerkapoly végig hallgatván az egészet, röviden így szól: „Igen, Kautz ezt így mondja, de ez nem áll.” Hanem azért, ha a jelöltek egyik

TÁRCZA.

Bár rövid az élet . . .

Bár rövid az élet,
De oh derűs nékem,
Ha a mennynek kékjét
Szemedben szemlélem.

Bár rövid az élet,
Mégis olyan édes,
Ha közel az ajkam
Ajkad eperéhez.

Bár rövid az élet,
Ódve is van néki:
Mikor te tanítasz
Szeretni, remélni.

Bár rövid az élet,
Rövid a szerelmünk,
De azért mi mégis
Örökké szeretünk.

Kubányi Béla.

Kerkapoly és Kautz.

Jogászok emlékei.

E napokban a „Budapesti Szemlében” olvastam ama gyönyörű emlékbeszédet, melyet Kautz Gyula, az osztrák-magyar bank jelenlegi kormányzója — volt egyetemi tanártársának Kerkapoly Károlynak emlékeztetőt méltatta s az Akadémia ünnepélyes ülésén Kerkapoly érdemeiről beszámolt.

Ismertem mindkettőt, hallgattam őket a budapesti egyetemen, vizsgáztam mindkettőt előtt. Ezért, de meg azért is, mert tudtam, hogy a tudomány terén nézeteik sokban elágaztak, figyelmem az olvasásnál fokról-fokra emelkedett.

Egyszerre a következő jellemző szavakat olvasom: „Lelkültre nézve inkább magába zárkozó és hideg tartózkodású (már mint Kerkapoly, cikkíró) érintkezésben ritkán fölmelegedő, sohasem közlékeny, gyakran szögletes és modortalan . . .” Tehát Kautznak is feltűnt ez gondolám, és eszembe jutott egy-két jogászadoma, mely akkoron közzsájon forgott, mely egyrészt Kerkapoly ridegségét, másrészt Kautz Gyula finom udvariasságát legjobban jellemezte. Megjegyzem már itt, hogy rosszakarat nincs bennem, midőn ezeket nyilvánosságra hozom s hogy mindkét jeles nemzetgazdászunk őszinte bámuloja voltam és vagyok; de hiszen egyetlen tanár sem menekülhet meg attól, hogy hallgatói jó vagy rossz élczekeket ne faragjanak reája. És most már egyik sincs az egyetemen, az egyiket a sirhant földi, a másik azóta kegyelmés úr lett, bank-kormányzó és még nem tudom mi minden . . . csak hogy most is tevékeny és szolgálja a hazát.

Attérek tehát tárgyamra.

Vizsga folyik a nemzetgazdaságtanból és pénzügytanból vagy talán a politikából; az egyik teremben Kerkapoly kérdezi a jelölt urat, a másikban Kautz.

Első számú terem: Kerkapoly kérdez: Mondja el nekem, kik voltak hazánkban a legjelesebb nemzetgazdasági írók a jelen században? A jelölt elmondja őket, természetesen felemlítvén Kerkapolyt is, de kihagyta Kautzot. „Hát még, hát még?” kérdi Kerkapoly.

a vasuti és oktatásügyi kérdések. Foglalkozunk itt eme két nagy horderejű kérdéssel.

Városunk vasuti története tudvalevőleg meg onnét datálódik, midőn a budapest—északi vasuti összeköttetés szüksége legelőször föllépett, mely vasut azután a budapest—hatvan—ruttkai vonallal lett megoldva. Tudjuk, hogy ez utóbbi vonal helyett, eredetileg, a B.-Gyarmaton keresztül vezető irány volt kontemplálva, amint hogy eme vasut tracirozási munkálatokra városunk és vidékéről sokan — bizván e vonal kiépítésében, — előlegezett pénzüket is vesztették. Hosszú idő mult el azóta, míg végre a helyett, hogy elsőrangú, a fővárossal egyenes összeköttetésű vasutat kaptunk volna, egy reánk nézve nagy kerülő utat megtevő viczinális vonalat kaptunk.

Építés alatt van most már az aszód—b.-gyarmati és folytatálagosan a b.-gyarmat—losonczi vasut. Ez a vasut reánk nézve sokkalta előnyösebb, mint a jelenlegi párkány—nánai vasut részben, mert rövidebb összeköttetés létesít B.-Gyarmat s a főváros közt (bár e vasut sem egészen egyenes irányú B.-Gyarmat s Budapest között) másrészt e vasut megyénket ketté hasítja, melynek ily módon is vasuti középpontja B.-Gyarmat leendő. Igaz, hogy e vasut létesítése áldozatokat ró B.-Gyarmatra és e nagy pénzügyi áldozatok iránt tudvalevőleg aggodalmas hangokat hallottunk. De lehetetlen, hogy eme pénzügyi áldozatok egyúttal üdvös és messze-menő hatással ne volnának összekapcsolva városunkra nézve akkor, midőn városunkra nézve ily fontos vasutvonal kiépül s ha, mit bízton hiszünk, ez évszázad nem fog elmúlni anélkül, hogy a b.-gyarmat—verőcsei vonal is kiépül, úgy B.-Gyarmatra nézve a minden irányban kisugárzó vasutak által, a jövőnek oly perspektívája nyílik, melyet lehetetlen — minden chauvinisztikus nézettől menten — fenyvesnek nem nevezni.

Sőt meg vagyunk győződve arról, miszerint ha a b.-gyarmat—verőcsei vonal is kiépül, — és ki kell épülnie — úgy B.-Gyarmaton keresztül fővonalnak kell létesülni; mert egyszerű pillantás a térképre, mutatja, hogy e verőcse—b.-gyarmat—losonczi vonal jóval rövidebb lesz, mint a jelenlegi vasutvonal Budapest—Losonc (legalább 30 kilom.) és különben máris szükségesnek mutatkozik a nagyforgalmú bpest—ruttkai vonalnak megoszlása más irány felé s így mégis csak létesülni fog a már — mint e sorok elején említettük — legelőször és régen tervezett budapest—b.-gyarmat—losonc—ruttkai fővonal vasutösszeköttetés.

Már most összegezve az itt elősoroltakat,

vagy másik könyve vagy jegyzetei szerint jól elkészültek, a hallgatókat nem buktatta meg a két jeles férfi. Ezen utóbbi mondat valóság, a többi inkább adoma, de jellemző és mondhatom, sok igaz van benne.

Dr. Sz. A.

Jeruzsálemi út.

A helyb. főrabbi jegyzetei nyomán közli Deutsch Jenő.

III.

De ők még sem indítanak pert az égiek ellen. Ha kérdezőt, miért halad örületesen, gyorsan, a gyöngy, törékeny ember, s miért mozdulatlan a nagy, a végtelen Messiás? Ha a kertész sieteti a fának a virágzását, a fa elvész, ezzel a csöpp poezissal fog neked-, s a jogait követelő életnek felelni. Mert rosszul mondtam, ha azt mondtam, hogy Jeruzsálemben nincs költészet, ott is sejtik a poezist. A borutlan, csillagokkal hímest, megtanítja őket szép dalokat pengetni, egy oly lanton, melynek egyes hurjai már rég elpattantak. A titokzatos hold őket is vonzza, — reszketéssel vonzza ismeretlen sejtelmek felé. Mennyi áhitat, mennyi mélység van egy jeruzsáleminek a pillantásában, ha azt az ég felé emeli! Mily sokat is vár ő az égtől! Azok a csillagok neki aranybetűs költemények, jóslatok, a szabadságról, a Messiásról. A végtelenség nostalgiaja seholsem oly mély, a messzi világok utáni vágy seholsem oly fájó, mint Jeruzsálem szent ég kárpítja alatt. Hogy mosolyog le a kék felhő Jeruzsálem szomorú ormaira, pusztá kertjeire; Jeruzsálem olyan hervadt, olyan öreg s a felhő olyan viruló, olyan fiatal,

azon konkluzióra jutunk, miszerint városunknak vasuti gőczponttá létesítése által, városunk s vidéke, mezőgazdaság, kereskedelem s ipar, terén az eddiginél lényegesebb s fokozottabb kiterjeszkedést venni fog, mely utóbbi tényezőknek jótékony hatását, a közvagyonosodás terén hővebben kimutatni nem e sorok föladata, de mely elsőrangú nemzetgazdasági tényezők javaslását határozottan várhatjuk, főképp ha még tekintetbe vesszük, hogy városunk s vidéke oly előnyökkel is rendelkezik, a mely másutt egyúttal nem nagyon lelhető, mint többek között p. o. a főváros közelsége, a nálunk föllelhető tömeges munkáskéz, a köszénvidék s. t. b.

Bizvást nézhetük tehát egy jobb jövő elé!

Áttérünk most már városunk másik megoldandó nagy kérdésére, értjük a gimnáziumi kérdést az előbb tárgyalt anyagi kérdéssel ellentétben, — városunk szellemi kérdésének is nevezhetünk.

Már a hetvenes évek elején keletkezett nálunk a gimnáziumi kérdés, midőn arról volt szó, gimnázium, vagy polgári iskola létesíttessék-e városunkban? Tudvalevőleg, azok maradtak fölül, kik a polgári iskola létesítése mellett harsogtak. Ma már belátjuk, hogy városunk lakóinak elsőrangú s főszükségletét képezi a főgimnázium létesítése. Az okok, melyek e gimnázium létesítése mellett szólnak, már több év óta eléggé gyakran és alaposan lett kifejtve és azokat itt ismételtelen fölhozni szükségletnek tartjuk. A közszükségletből keletkezett eszmék s dolgok, önmaguktól vetődnek fel és kérnek megoldást, s azokat mesterségesen előidézni úgy sem lehet. Azonban ama nézetben vagyunk, ha elérni akarjuk azt, hogy a főgimnázium ne valamikor hosszú évtizedek múlva, létesüljön, de létesüljön még ebben az évtizedben, úgy e cél elérésére, az eddiginél fokozottab tevékenység szükségeltetik. Hogy sikert érhessünk, *cselekednünk kell*. Kérdjük: hol a gimnáziumi bizottság, melynek már rég meg kellett volna alakulni? Mert: amit tenni akarunk, jobb előbb mint később megtenni. Föltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy a gimnáziumi bizottság erre hivatott egyénekből mielőbb megalakíttassék s ezt az ügyet erélyesen kezébe vegye.

Tekintsünk Zala-Egerszeg- vagy Szegszárdra. Ezen városok is maig gimnázium nélkül voltak, de erőteljes akciózt fejtettek ki e téren s működésüket siker koronázta; mert ez idén mindkét városban a gimnázium megnyílik. Jól tudjuk, hogy ismét csak a pénzkérdés itt is a

szinte naiv-boldogságból. Sok magasztos fájdalmat láttak már ezek a felhők, de sok, sok megható, lönséges idillt is.

Ott ül a romok mellett egy hófehér agastyán, szemeiben szelid tűz lobog, vonásain komoly nyugodtság tükröződik. Boldogságról ezek a vonások nem tudnak beszélni, azok csak árvaságot, árulást, száműzetést s nyomort ismertek — ezekről rettenetes dalokat tudnának zengeni. De azok a vonások némák, el nem árulnak semmit. Szívének viharzó indulatait elaltatta Jeruzsálem; hiszen nemcsak őt hagyták el, — elhagyták, száműzték Istent is! S ha Isten pusztult hajléka körül béke van, az ő szívének se szabad indulatoskodni. S azóta le vannak az ajkak zárva, ha egy szomorú emlék tolja fel magát, de foly belőlük, ha kell, a vigasz, — dúsán, miként méhek lépes sejtjeiből a méz. Térdein egy eleven szemű pajzán kis gyermeket lovagoltat: unokája. A gyermek oly gondtalanul mosolyog; Jeruzsálem romjainál csak egy gyermek, csak az ártatlanság tud mosolyogni. Kie ez a fal? kérdi a gyermek, — a romra tekintve.

Az Istené.

S miért nem építi fel?

Az öreg szemeibe könyek tolnak; hányszor kérdezte már ő s vele együtt ezer lángész, ezer szent és bölcs ugyanezt; — s nem kaptak rá annyi feleletet sem, hogy e kicsiny gyermeket kielegithessék. S hányszor fogja még e gyermek ugyanezt kérdezni, talán addig, a meddig ő is nagyapa lesz s lesz egy olyan kis unokája, mint ő most, a ki ismét csak ugyan azt fogja kérdezni. S ki tudja fog-e ő világosabb feleletet adhatni?

főakadály. De csak tőlünk függ, hogy eme nagy akadályt legyőzzük vagy sem.

Közdjük tehát el a gyűjtést.

Ő felségétől kaptuk e célra az első adományt.

A helybeli 3 pénzügyi intézet, mint tudjuk, első pillanatra hajlandó lesz nagyobb összegekkel a gimnázium létesítését elősegíteni. S. polgártársunk is e napokban 1000 forintot adományozott. És remélni akarjuk, hogy megyénk gazdag, nagy uraitól kezdve, városunk tehetősb polgárai e célra adakozni fognak. Városunk polgárainál ez ügy különben nemcsak közérdeklő kérdés, de egyúttal magánügyi kérdés is. Vármegyénktől pedig bízton hisszük, hogy bár az először kontemplált 140,000 forintot elejtette, mégis csak nagyobb összeggel támogatni fogja a megyei székhelyen létesítendő főgimnáziumot. Hiszen e főgimnázium a megye tisztviselőinek is fog szolgálni.

Bizunk a jelszóban: *„Nógrád a közügyért!”*

A legtöbbet persze a kormánytól kell várunk. — A kormányának álláspontja tudvalevőleg az, hogy csak akkor alakítja át polgári iskolánkat gimnáziummá, ha erre kellő támogatást tőlünk nyerni fog. Nem tudjuk még, hogy mily nagy anyagi áldozatokat kér tőlünk e célra a magas kormány, de a kormányt tekintetbe kellene venni, és azt nekünk ki kellene fejtetni, hogy ezen főgimnázium nemcsak B.-Gyarmat érdekeinek, de egyúttal 3 város, még p. B.-Gyarmat, Ipolyság és Szécsény érdekeinek is fog szolgálni. Ipolyság alig 1 órai fekvéssel van tőlünk kényelmes vasuti összeköttetéssel, Szécsény pedig jövő évben alig 3/4 órai vasuti távolságra lesz tőlünk. Hogy 3 város körülbelül 15000 lakossal jó részben intelligenciával, mely 3 város közt, kettő megyei székhellyel is bír, nem bír teljes középoskolával, ehhez kommentár nem szükséges.

Bezárjuk e sorokat azon óhajtalással, vajha városunk jó génusza a sentiekben vázolt anyagi és szellemi fölvirágzására irányuló aspirációkat mielőbb megvalósítaná.

S. A.

A bronz-korról az Ipoly vidékén.

Irta és felolvasta a július 7-iki museum-társulati közgyűlés alkalmával Pintér Sándor.

(Folytatás.)

A Major-hegyen tudtommal ép urnát még senki sem talált, nem is valószínű, hogy találatni fog, mert ezen hegynék alkalmasabb oldalrészre régebb

Az öreg mig így átengedi magát gondolatainak, fájdalmasan sóhajt fel s szemei önfeledtben, könnyekkel telnek meg.

Apa miért sírsz? szól a gyermek, karjait az öreg nyaka köré fonva, mert a jó Isten nem akarja a falat fölépíteni? — majd fölépitem én s a gyermek kicsiny kezeivel összerak kövekből egy apró pyramist, s boldogan mutogatja nagyapjának, — hogyha a jó Isten nem épít, majd épít ő!

S Isten ezt látja s — nem segíthet.

Amott egy fiatal nő karjaiban egy kicsiny leányka dalolja azt a híres, sziklát lágyító, igénytelen, egyszerű dalocskát, — s az esti szellő együtt dudolász vele halk muzsikát:

Szól a kakas már,
Majd megvirrad már:
„Zöld erdőben — ott mezőben
Sétál egy madár.”

Micsoda madár?
Ah! micsoda madár?
Sárga lába, gyöngy a szája,
Engem oda vár.

Várj madár, várj,
Mikor lesz az már,
Ha az Isten neked rendel,
Tied leszek már!

S az oly lágy volt, mint a hajnali kék égen ringó felhő s oly mély, mint az éjszakai erdőzugás. Mennyi lyra, mennyi érzelem, mennyi dallam volt e hangokban, elárulva a szív minden sejtelmét, minden titkát.

S Isten ezt hallja s — nem segíthet.

Sok ilyen idillt látott a romokat bearanyozó hold, s lelkekre mondom, nem közönséges idillek ezek.

idő óta szántatik, meredekebb oldala pedig köves, padmalos és csuszamlós lévén, emlékezetet meghaladó idők óta birkalegélő, melyekhez ha a szél és ráporosodnak romboló működését is hozzávesszük, előtűnik állanak mindamaz okok, a melyek már különben is felszínre jutott cserép-edényeket darabokra törték.

A földfelületen ezer számra heverő cserepek egyöntetű készítési módra és anyagra vallanak s alighanem az itteni temetkezési szent-helynek egyedűrságát képezték, föltenni lehet ezt abból, hogy a durvább készítményű bronztárgyak mellett éppen oly anyagú s ékítményű cserepek fordulnak elő, mint a legizlésebben készült tárgyak mellett, holott ez más bronzkori urna-temetőkben nem így van s ha szegényebb is a bronztárgy, de változatos az agyag-edény anyaga is, formája is. Azon tárgyakat, melyek a Major-hegyen oly bőven találtak, használati szempontból három osztályba lehet sorozni és pedig:

1. Ékszerekre.
2. Gazdasági eszközökre.
3. Fegyverekre.

Az ékszertárgyak között leggyakoribb és legváltozatosabb a bronztű, ezek nagysága a 10 cm-től a 60 cm. között változik. Ékítményük, helyesebben mondva értékes voltak a tű fejének, gombjának milyenségében nyer kifejezést. Vannak egyszerű lapos karikafejű, három tagozatra osztott hordó-idomú, kalap-idomú fejes tűk. A kalap-idomú fejes tűk kis füllel vannak ellátva, melylyel valószínűleg az öltönyhöz voltak kötve, láttukra azon gondolat ébredhet fel bennünk, hogy e fűlcső specialis tájvisélet bizonyosságai.

Végül vannak hengerkúp-idomú tűk, ezek azonban a legtrikábban fordulnak elő s ezírázatuk fenikiai jellegre vall. Ritkán ugyan, de előfordulnak oly nagy tűk is, melyeknek használata szembe-szökölőleg alkalmatlannak tűnik fel. Ugy látszik, mintha a bronz-korban élt embereknek is lett volna s ez ácsapott az izléstelen szélsőségbe éppen úgy, mint ma — avagy ki ne látott volna már oly férfiút, kinek kézzel — manzsetta — gombja csaknem egy egész lópatkót, futó-lovat, kerékpárt tüntet fel, avagy nem kell-e sokszor félve kikerülnünk oly nőt, kinek hajfonadékában valóságos dárdák s hun scitha nyilak vannak. Hát bizony a feltűnni vágyás és hiúság, no meg a gigerliszkedés ha nem a kőkorszakból, akkor minden bizonynyal a bronzkorból szállott reánk.

A tűk után legnagyobb számban a nyitott és zárt karikák következnek, semmi ékítmény nincs rajtuk s igen egyszerűek, aligha nem kézi gyűrűk és fülbevalók valának.

Van igen sok sallangszerű apró tárgy, vékony sodronyból boglár-töredék s mert ezen tárgyak

filigran-készítmények valának, annyira töredékek, hogy alkalmazásukat csakis sejtetni lehet.

Egy leletben hegyesre csúcsorodó 6 drb fűlcső gomb is találtatott s ezek formája olyan, hogy feltűnés nélkül hordhatóak ma is ruhánkon. Előfordult egy bronz-öv is, valószínűleg éppen úgy viselte a deréken egy bronzkori östernető és darázsderékű nő, a mint manap is viselik a bronz-öveket. A sodronyból hajlított közönséges lánzdarabok sem ritkák.

Igen gyakori a vitézkötés formán vékony sodronyból hajlított karika-gyűrű is, vajjon a ruhának vagy a hajfonadéknak voltak-e ezek díszítményei? sejtetni sem lehet. Találtatott durva készítésű aranyozott üveg-gyöngyszem is, de nagyon ritkán s ha más nem, ezen üveg-gyöngyök igazolják, hogy a Dolányban temetkezett bronzkori népek kereskedelmi összeköttetésben voltak a fenikiaiakkal, kik az időben világherkedelmet űztek a tengeren úgy, mint ma cselekszi azt az angol.

Az ékszerek között kell főlemlitenem a puha aranyból készült vitézkötésű zárt gyűrűket, karikákat, melyeknek egyrésze reczés, a többi része pedig sima, a durván öntött vastag gyűrűket s boglár töredékeket.

Több arany sodronyból mesterileg összehajlított karika volt már e helyről kezembem s azokat pontos súlymérés alá vettem és azt tapasztaltam, hogy a nagyobbak 22 grammot, a kisebbek pedig 12 gramm súlynak feleltek meg. Számtanilag arányos súlyokat tekintve, azt kellene föltennünk, hogy ezek ékszerek is, karikapénzek is lehetnek egy időben. Az egyiptomi képirás, helyesebben papi írások között van egy kép, hol egy férfi két tinót tart fűlénél, a másik pedig egy ily arany karikát nyújt át a hivatalosan kirendelt mérlegelőnek, minden bizonynyal oly célból, hogy a karika súlya megállapíttassék.

A bronzkori ember talán még a mai embernél is hiúbb volt, mert míg a mai ember pénzzel tárczájában elrejtve tartja, addig a bronzkor embere értékét, illetve pénzét mint ékszert magán viselte s mutogatta, hogy mások is lássák a gazdagságát. Ha már akkor is lett volna jövedelmi és tőkekamatadó, bizony aligha mutogatták volna magukon aranyukat.

Azon arany tárgyak, melyeket én mint a Major-hegyen találtakat már láttam, súlyban jóval meghaladnak a kilogrammot is.

Van gyűjteményemben a Major-hegyről egy borsónagyságú arany golyócska is. Vajjon a Mátra-hegység ősbányáiból nem-e ily gömb-alakban jutott az arany Dolányba, s itt dolgoztatott fel sodronynyá, ékszerre, avagy karikapénzzé? Föltennünk lehet is, szabad is, de tudni nem.

(Folyt. köv.)

Vélemény és kérdés

egy actualis ügyben.

A helybeli héber hitű lakosok folyamodtak az iránt: engedjék meg nekik, rég fenálló szertartásos szokás alapján, néhány kijelölt utcának sodrony-zsinórral továbbra is leendő elkülönítése.*)

A minap megtartott város-tanácsi gyűlésben megjelent keresztény képviselő tagok közül senki sem akarhatott azon, senki jogát nem sértő indítványból pártkérdest csinálni, s így általános beleegyezéssel el is fogadtatott a város bírása által formulázott, a felterjesztést elrendelő végzés, s előttem csakis az a kérdés maradt megfeszítetlen, a melyet itt a nyilvánosság útján is bátor vagyok feltenni: vajjon most, mikor a hazának héber vallású polgárai és a többi összes honpolgárok közt addig századok óta fenállott válaszfalak mintegy varázsűtésre végkép lehulltanak, érdekében állhat-e magának a tisztelt zsidófelekezetnek, hogy a mindent nivellirozott igazán liberális alkotmányos aera első hajnalán, még oly, a nagy Kossuth által „*avas obscuritásnak*” nevezett ősi traditio emléke, egy zsinórok által megkötött elkülönítődés alakjában továbbra is fentartassék? Mert hiszen lehetnek és igenis vannak a nemzetek életében oly kimagaslóan dicső mozzanatok, melyeknek megörökítése a legkésőbb unokáknak is kell, hogy kegyelet tárgyat képezzék, de vajjon fenforog-e itt ehhez csak messziről is hasonlítható esemény? Nem. Sőt ennek az ellenkezője forog sen; mert, a mint tudjuk, a zsidófelekezetnek nemcsak Olaszország nagyobb városaiban, in specie Rómában, Velenczében, Milánóban stb. voltak a középkor egész tartama alatt a keresztény vallásuaktól *Ghettok* által elkülönítve, de más országokban és különösen hazánkban is akkép korlátolva, hogy bizonyos községekben a kijelölt zsinórokon túl terjeszkedni, vagy lakházat építeniök, illetőleg a Ghetto-vonalon túl lakniök is tiltva volt, habár ez a magyar nemzetnek vele született türelmes-ségénél fogva nem vétetett oly brutalitással gyakorlatba, mint más, a miénknél miveltebbeknek nevezett népeknél; de hogy a tilalom mégis fenállott, s adott esetben érvényesítettett is, arra szolgálhatok a többi közt egy esettel Nógrádvármegye Csécsé községéből, a mely esethez a rövid története az volt, hogy: az ötvenes évek közepén Baumel Sámuel, csécséi tekintélyes lakos nagybérlő megvette a Malatinszky-családtól ennek ottani

*) Nem engedély végett folyamodott a hitközség előjárásá, mert ilyet a helyhatóság nem is adhat, de csupán nyilatkozatra kérte fel, vajjon nincs-e kifogása a város közönségének a zsinórok ellen? (Szerk.**))

**) Nem mondtam, hogy a városhatósághoz folyamodott engedélyért, hanem csak, hogy folyamodott (már előbből). P. I.

mese: a hájos Zion. s ismét álmodni fog, lesz akkor gyönyörű szívdarvas költszete is.

(Folyt. köv.)

Két Kray Jakab.

Történeli elbeszélés VITÁUS MÓRTÓL.

(Folyt.)

PODOLIN.

Podolin Kézmárktól északnak egy és fél órányira a Poprád partján fekszik, a város árkokkal volt körülvéve, melyek vízzel voltak megtölthetők, az árok felett emelkedett ki a kőfal, mely a várost körülfűzte, az árok felett felvonó hidak voltak, a falakon belől a lőrészek magasában járni lehetett. A falakból bástyák és tornyok emelkedtek ki. A város őrcsapatot is tartott, az őrcsapatot Wybranczen név alatt ismerték, ez elnevezés a lengyelektől maradt vissza.

Megemlítendőnek tartjuk, hogy 1701-ben II. Rákóczy Ferencz fejedelem a bécsujhelyi börtönből kiszökvén, november 11-én a podolini klastromba rejtőzött el, néhány napig itt időzött, onnét folytatta útját Lengyelország felé, ott, a hol tartózkodott, a tornyot most is Rákóczy tornyának nevezik.

Történelünk idejében a lakosság vászonnal kereskedett, onnan kerültek ki a legszebb lenvászok, s midőn pedig még a lengyel koronának elzálogosított városa volt, itt tartattak a nagy hűsvásárok (volnicza) minden szombaton; a vásárok Szent Mihálytól egész a nagy hétig tartattak. Jelen korban elmúltak már a vásárok, a falak részben romba dőltek, azoknak romjai is csak imitt-amott láthatók.

Vagy nem volna megható, midőn meggörnyedt hajótörött aggyastán remélni tanítja, a soha még nem csalatkozott csecsemőt?

Ha költő volnék, elnevezném Jeruzsálemet az Istenség foszlányokra tépett, golyófurta zászlajának, biborának szakadásait a remény, a hit arany paszomántja tartja össze. A selyemmint rongy is selyem, csak hogy a rongyokközött, a legtragicusabb, legtiszteletreméltóbb rongy.

Igen, Jeruzsálem az Istenség rongyokra tépett zászlaja, s jönnek a kis s a nagy harcosok meghajolni a magasztos zászló előtt, s a fáradt küzdők az emlékezet forrásából töltik meg kis s nagy korsóikat.

De nemcsak a hívő ember szív erőtt ott a romoknál, fejedelmi sasok is ott próbálgatják hatalmas rüppentyűiket,*) talán ők is sejtik, hogy valaha Isten ott lakott a moh fedte falak között? Vagy kiszénvedett társaikat jönnek meglátogatni, kik ott nyugosznak a kemény mészsíklák alatt? Lehet, mert sok merész sas aluszsa örök álmát, ott a romok közelében, a míg éltek örült sebességgel szelték a felhőket, de mérges gyiloktól találva, még sebesebben zuhantak alá. S most tevék tapossák szentelt hamvaikat!

A szerény madárdal, költészet, — fejedelmi sasok mérközése, a költészet egyik elragadó formája. S ha igaza van a költőnek, hogy a költészet olyan, mint az álom, hát akkor igaz az is, hogyha Jeruzsálem szép álmát Titus tigris ivólttá, s saját gyermekeinek végsőhaja föl is zavarta, majd ha megijul Isten szerel-

*) Tömegesen rajzanak a fehér sasok a szentelt orrok felett, — valamikor fekete hullók károgtak ottan — a sasok elűzték őket. Legyenek áldva.

A Roxer-gyerekek nagy nehezen várták a szombatot; szombat reggelén Mariska és Pál korán keltek, midőn a koci elállott, boldogságuknak nem volt határa, búcsúzás közben a mama oda szólt Mariskának: Mülleréket meglátogasd, mert jól tudod, hogy a stubnyai fürdőben megígérted nekik, hogy alkalom adtán meg fogom őket látogatni.

— Meglátogatom őket jó anyám.

Juczi néni Margaretha leányával igen szívesen fogadta az érkező gyerekeket, a néni nem volt ugyan olyan vagyonos, mint Roxerek; de azért minden kényelemmel el voltak látva; Margaretha kis termetű, barna leányka volt, egészen ártatlan arccsal, különben igen vig kedélyű, okos leányka volt, Mariskát végtelenül szerette, megérkezésüknél örömeiben tapsolt, egész nap kérdésekből és feleletekből állott; Pál ott hagyta a nőket, a városta ment pajtásokat keresni.

Másnap Podolinba egy fiatal ember érkezett, de csak gyalogosan, Oberceánékhöz állt; ott is nagy volt az öröm, a keresztapa már hét év óta nem látta keresztfiát; a fiatal embert folytonos kérdésekkel ostromolta, Jakab minden kérdésre az ő higgadságával meg tudott felelni, kedélyes modoránál fogva a keresztmamával sokszor tréfálódzott, mi által többször megnevettette a két öreget.

Midőn már a kérdésekből kifogytak, Kray a helyi viszonyokra vitte át a társalgást s örült annak, hogy Podolinban nincsenek vallási viták s igen jó viszonyban élnek a papiak a lutheránusokkal.

— Keresztapám, hát Kleinékkal hogy vannak?

— Nagyon jó viszonyba vagyunk, közelünkbe laknak, azokhoz is vendégek érkeztek, Kleinével találkoztam, mondotta, hogy a Roxer

derék lakóházát, ki is fizette annak árát; sőt még a szeryódés után megszabott illetéket is — s mind a mellett a ház nem lett az övé. Miért? Azért, mert Vajda-Veres Lidia csécsai birtokosnő, a kinek lakháza volt szükség, észre vevén, hogy a Baumel által megvett Malatinszky-féle ház az ott is kifizetve volt zsinór korlátján túl fekszik, s miután Baumel azt jószerevével átengedni nem akarta; a czimzett síkus úrnő Baumel ellen a sziráki cs. kir. járásbíróság előtt „ex incapacitate possidendi” pert indított, a mely évek hosszan keresztül az ópoly vagyonos, mint az elv megmentéseért (a szécsényi, sziráki és b.-gyarmati zsidósággal) solidárisan minden áldozatra kész Baumelnek és társainak néhány ezer forintjokba került, mert hiszen néhai Bodnár István, mint a colligált elvtársak ügyvéde, maga említé előtttem, hogy Baumel öt minden kirándulásáért a helyszínrre, s illetőleg a bíróság elé, naponkénti 100 forinttal honorálja, a lépcsőzetes felebbezés folytán végre a bécsei legfőbb törvényszék elé került pernek vége mégis az lett, hogy eme legfelsőbb fórum a felperesi keresetnek helytadó első bíróság ítéletét végső fokban is megerősítette s Baumelre és társaira nézve a pénz is, a posztó is odaveszett.

No, és önök az ily zsinórokat akarják maguknak megörökíteni?

Végre bátor vagyok azt a kérdést tenni, hogy önöknek nem elég az, a mivel az ország többi összes lakosai megelégedenek? azaz t. i. hogy ők minden zsinórok, minden függelék nélkül is képesek a liberális alkotmány gazdag adományait élvezni? Hiszen az önök kívánsága kicsiben csaknem ahhoz hasonló, mintha a francziák a Bastille-t, a spanyol mórók ivadékai az autodofés máglyát akarnák visszaállítani és az ő dicsőséges emlékeztüknek vagyis az egykori szolgaság- és zsarnokságnak örökké tartó ünnepet szentelni. Már pedig ilyet se Isten, se ember nem kívánhat. „Pas trop de zélé” mondja a franczia. A szándék az indítványozók részéről, kétségtől, jó volt, de éppen az izraeliták önérzete szempontjából, a kik iránt én mindenkor elfogulatlan, illő megbecsüléssel viseltettem, nézetem szerint, nem felel meg a jobbra fordult idők kívánalmainak.

Pajor István.

A pozsonyi m. kir. IV. honvédker. parancsnokságtól vettük a következő pályázati hirdetményt: „3742. g. o. szám. Hirdetmény az alább megnevezett állomáson elhelyezett m. kir. honvédcsoport élelmi és anyagjárándósági szükségletének biztosítása iránt. A biztosítási tárgya-

gyerekei hosszabb időre náluk lesznek, te talán ismered is őket?

— Palit ismerem, jó barátom és ha megengedik, meg is fogom őket látogatni.

— Látogasd is meg, két szép leánnyal is fogsz ott találkozni, Podolinra annál kedvesebben fogsz visszaemlékezni.

Ebéd után Jakab összeszedte magát, Kleinékhöz ment át, már oda menőben találkozott Pállal, ki a legszívesebben vezette el nénjéhez, az otthon levőknek bemutatta őt, mint legjobb barátját; az egész háznép örömmel fogadta, a látogatásnak azonban Mariska örült legjobban; miután a további látogatás jövőre is megengedett, Kray minden idejét a családnál töltötte, ezen a keresztcsülők nem is csodálkoztak, sőt természetesnek találták, hogy keresztcsülők Kleinéknél tölti az idejét, tudva, hogy a lányos háznál több élvezetet talál, mint az öreg keresztcsülők körében.

Kraynak eddig nem igen volt alkalma Mariskával egyedül találkozni, ott léte alatt azonban a véletlen kiszámításnak nevezhető, többnyire egymás mellé ültek, egyes beszédéből észre lehetett venni, hogy a két fiatal egymás iránt érdeklődik, az együttlét mindkettőjükre boldogság volt. A hét egy délutánján jött oda Kray, Mariska éppen Müllerékhez volt készülődve.

— Jó, hogy jön öcsém uram! szolt a néni, Mariska Müllerékhez akar menni, lássa, mi egész várossal jó viszonyban vagyunk, csak éppen ezekkel nem, no, tudja, egy kis városi pletyka az egész, éppen most tanakodunk azon, hogy mehetne oda Mariska, mert bizony azok a városban kívül a majorban laknak, először messze is laknak, másodszor pedig ily feszült viszonyok között nincs nagy kedvem oda ki-

lás tartatik B.-Gyarmaton, 1895. évi aug. hó 13-án a 16. honvéd-gyalogezred kezelő bizottságánál. A b.-gyarmati állomás számára a 16. honvéd-gyalogezred 2. zászlóalja részére 1895. okt. 1-től 1896. szept. végéig terjedő időtartamra szükségeltetik naponként: 4500 grammos szén 7, 1700 gr. alomszalma 7; ágyszalma négy havonként 30 méterm.; kemény tűzifa havonként télen 22, nyáron 7 köbméter; a szállítandó élelmi cikkek évi szükséglete körülbelül áll: szénában 115, alomszalmában 44 mm.; leteendő bánatpénz szénára 20 frt, szalmára 15 frt, tűzifára 30 frt.

Losoncsi hírek.

Losoncz, 1895. július 18.

Ma egy hete tartotta itteni ref. egyházunk a Szigyártó Sámuel kir. tanácsos halálával megüresedett gondnoki állásának betöltése és egyháztanácsának kiegészítése céljából az egyházi törvények által előírt módon választó közgyűlést. A kitűnő állásra osztatlan egyhangú bizalommal Szilassy Béla ő nagysága, ref. egyházunknak eddigi egyszerű állásában is híven buzgólkodó tagja lett érdemileg méltatva. Megválasztása kitűnő éljenzés kíséretében történt. Az ő tanácsnoki helye Bankós-Gedeon mivelt iparos polgártársunk megválasztásával töltetett be. Igazi ünnepszamba vehető tehát a mult vasárnap és annyival inkább, minthogy az új gondnok által adott fényes díszebéd is követte, mely délután 2 órakor a Vigadó nagytermében Klamarik Danó páratlan vendéglősnök kiállítására szerint ment véghez. Ez ebédre hivatalosak voltak a helybeli többi egyházak elnökei, a városban levő főbb hivatalok főnökei, az egész ref. egyháztanács és ezeken kívül az egyházunk főbb emberei. A negyedik fogásnál az ünnepelt ő felségére emelt poharat, Farkas Károly az aranyzajú egyháztanácsnok a megválasztott új gondnokra; majd Illyés Lajos az egyik lelkész a többi vallásfelekezetek megjelent elnökeire, egymint: Török Zoltánra a rk. egyháztanács világi elnökére, Margócsy József ev. lelkész, Búsbak Ádám felügyelő, Sternlicht Vilmos izraelita hitközség elnökeire. E hivatalos toasztokon túl, Illyefalvi lelkész Szilassy Aladárra, mások a jelenlevő gr. Czebránra, a távollevő, de sürgönyeikkel képviselt Degenfeld grófokra; majd következtek a viszonzások, a melyek alig akartak véget érni. Hogyis? mikor a jó borok mellett még a pezsgő is csaknem folyt a 60 kros szivarok árasztottak illatos füstöt, Rudi bandája pedig húzta a

ballagni; Margarethát pedig éppen nem bocsáthatom, mert a pletyka is ő körülötte forog. Pál, tudja ég, hol kószál, — már pedig Mariska szándékát nem tagadhatom meg azért sem, mert az anyja ráparancsolt, hogy tegye meg a látogatást.

— Mondok én valamit néném asszony, ha reám bizza Mariskát, én szívesen fogom őt oda kísérni s haza is hozom.

— Hogy ne biznám önre, édes öcsém uram, sőt örülök neki s megment a hosszú úttól.

— Már most csak az a kérdés, nem lesz-e Mariskának ellenvetése?

— Miért volna, hisz' önnel mindig örömmel lenni. A fiatalok elmentek, ez volt az első eset, hogy egymagukban lehettek.

Mig a városban mentek, közömbös dolgokról ment a társalgás, midőn azonban elhagyták a várost és átmentek a keleti kapun, már messziről meglátták a lomniczi úton egymagában álló majort, Kray nem tudta magát visszatartani, megállt és Mariskának egész őszintén szerelmét bevallotta; Mariska boldog volt, komolyan hallgatta a fiatal ember vallomását, a felelettel azonban adós maradt, csak egy gyenge kézszorítás volt a felelet.

Müllerék házához érve, azokat hon nem találták, minek mindketten örültek. Visszamenőben Kray újra előhozta érzelmét, most már Mariska is bátrabb volt, bevallotta, hogy őt viszonzóereti. Az útnak egy hajlásán történt e két vallomás, Kray körülnézett, magokban vannak-e, nincsenek-e tanúk, s midőn meggyőződött, hogy sem bámulól, sem hallgató nincs közelükben, Mariskához hajolt, őt megcsókolá, csókja viszonzva lett.

(Folyt. köv.)

kitűnő régi és új nótákat. Nem csoda, ha ily kedvező körülmények között az ebéd esti 7 órakor ért véget.

Említettem Rudi bandáját is. Ennek most a fűrdői évad alatti honléte csodaszámba vehető. Nem utazott el egy fűrdőbe sem. Tapasztalata az, hogy a fűrdői kereset felül neim múlja az itthonit s azon felül a fűrdőben való lakás teljesen kényelmetlen. S jó is, hogy így határozott, mert most mily zene hanginál mulattunk volna és mily zene hanginál mulattak volna kisedődvőbeli kicsinyeink mindjárt másnap a hűtői napon, a melyen az ő nyári kirándulásuk, vagyis az ő úgynevezett majálisuk tartatott. Esti 6 óráig tipegték mindnyájunk örömeire. Ez időtájt váltotta fel őket az ifjuság, mely nagyobb erővel és friss kedvvel látott hozzá a táncznak s folytatta az öreg est beálltáig. Az ifjuság mulatsága annál lelkesebb volt, mivel ez alkalommal messze távolból ide nyaralni jött, vagy erre átutazó ékes hajadonok vendégkép voltak jelen e mulatságon. Tolnamegyéből Sár-Sz.-Lőrinczről itt voltak láthatók az ottani lelkész Sántha Károlynak bájos leányai, egyik szőke, a másik barna; ott volt látható Eperjesről a szép Korcsok Aranka, Pozsonyból a szelleműs Trsztyénszky Jolán, Orosházáról Sassék stb. Ifjaink meg is mutatták, hogy méltányolni tudják a szerencsét, a melyben minket e vendégeink megjelenésükkel részesítettek s ugyancsak megforgatták, ez által emlékeztetessé téve itteni időzésüket. Rudi is, mintha sejtette volna, hogy a hölgyek egynémelyike zongora-művész, élénk lelkesedéssel húzta csárdásainkat. Pedig e bandának ez idő szerint kettős gyásza is van. Épen a mult napokban kísérté jelenlegi, Hanel Ferencz nevű karmesterét a csendes partra. S ugyancsak e napokban temették Prohászka Alajost, aki a mellett, hogy háztulajdonos volt, ezermesternek is volt mondható, aki a kertészetén kívül a zene minden eszközén tudott nemcsak játszani, de tanítani is s aki mint ilyen nemcsak Rudi zenekarának volt több ízben tanítója, de dalárdánkat is nem egyszer oktatta, ünnepélyekre vezette, szóval benne a losoncsi zeneakadémia volt összpontosítva kicsiben. Kár érte! 68 év dacára, még jól nézett ki s szélbűvés vetett véget életének. Ő jöllehet Csehországból származott; fia és leányai mind magyarok lettek s most édes anyjuk vezetéknévét a „Pacsóri” nevet vették fel.

S nem fejezhetem be soraimat azzal a hírrel, hogy a sertés-vész már kidühöngte volna magát. Napról napra 15—20 darab pusztul el. Már az esetek száma a 800-at meghaladja.

Hírek és különfélék

Személyi hírek. Gr. Degenfeld Lajos főispán e hét végefelé a székvárosba érkezik, hol a központi hivatalokban a vizsgálatokat fogja megtartani. — Br. Roszner Ervin Máramarosvármegye főispánja tegnap B.-Gyarmaton volt, honnan Szécsénybe utazott.

A nógrádi ev. egyházmegye tisztkara a 6 évi megbízatás lejártával lemondván, a választások megejtendő lesznek. A szavazás először a főesperesi és felügyelői állásokra fog megtörténni. Ezen állásokra az egyházak szavazatai augusztus hó 31-ig Pekár Lajos kiérdemült főespereshez, mint a szavazatbontó bizottság elnökéhez Tamasiba küldendő be.

Nógrádvármegye th. közutainak, építési, kezelési és fenntartási kiadásairól, másrészt az érintett kiadások fedezésére szükséges bevételekről szerkesztett 1893/4. évi zárszámadása, a közigazgatási bizottság 1252. számú határozata értelmében letárgyaltatván és megállapítást nyervén, erről a vármegye közönségét oly figyelmeztetéssel értesíti az alispán, hogy az említett zárszámadás, az 1890. t.-cz. 22. §-a értelmében, f. évi július 15-étől, július 30-áig, hivatala iktató helyiségében, közszemlére kitéve leendő, a mely időtartam alatt, egyesek a zárszámadás ellen felszólalhatnak, s felszólalásukat írásban, a kitélti idő tartamának lejárása napjáig hozzá benyújthatják.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Szilárdy Ödönnek a Szécsénytől Endrefalva, Szalmateros, Karancs-Ság, Ság-Újfalu és Kis-Hartyán irányában a magyar királyi államvasutak Pálfalva állomásáig, esetleg Kis-Hartyántól Kőkényes puszta és Kaparó-telep érintésével a magyar királyi államvasutak Kis-Terenne állomásáig vezetendő helyi-érdekű gőzmozdonyú vasútvonalra megadott elő-

munkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy évre megadta.

A b.-gyarmati főgymnasium. Epen négy hónapja, hogy a vármegye küldöttsége gróf *Degenfeld Lajos* főispán ur vezetése alatt a b.-gyarmati főgymnasium létesítése érdekében tiszteletet dr. *Wlassics Gyula* közoktatásiügyi miniszter úrnál, ki a nyert előterjesztések alapján készséggel megígérte a törvényhatósági székhelyen szükségesnek elismert középiskola felállítását, ha viszont az érdekeltség is hoz az ügynek némi áldozatot. Hogy tehát az ige elvégre megvalósuljon, kívánatos, hogy vármegyénk intéző körei a miniszter ur figyelmét újból felhívják az ügy tovább fejlesztésére. A modus procedendi most már az lenne, hogy a miniszter ur megbízottat küldjön B.-Gyarmatra, aki itt a vármegye és város közbenjöttével azakszerű megállapodásokat létesítsen. Mozognunk kell és szólnunk, mert néma gyermeknek anyja sem érti szavát. Lám a zalaezerszegie alig egy évvel kezdtek előbb mozogni, mint mi balassa-gyarmatiak, s főispánjuk és a többi mérvadó férfi buzgó utánjárása folytán már odáig fejlesztették, az ugyancsak polgári iskolájuk beolvasztásával kért főgymnasiumjuk ügyét, miszerint annak I. és II.-od osztálya most szeptember 1-én már megnyílik. Zalaezerszeg a telken kívül 40 ezer forintot ad az állami építkezéshez és évi ötezer frtot a fenntartási költségekhez; Zalavármegye hasonlóképen évi ötezer forintot; úgy, hogy ilykép az államnak 15 ezer forintnál többet alig fog kelleni évenként ez intézetre kiadni, teljes befejeztével. A helyzet e tekintetben B.-Gyarmaton kedvezőbb, mert itt a polgáriiskola telke kiválólag alkalmas pótlépitkezésre és minden szükséges intézmény beállítására. A továbbra is fenntartandó polgári leányiskola számára pedig a város talál majd máshol kellő elhelyezést. Megjegyzendő, hogy Zalamegye székvárosával Egerszeggel szemben a kormány nagyobb mérvű követelést hihetőleg azért támasztott, mert nevezett vármegyében már van két főgymnasium, t. i. Kanizsán, Keszthelyen, s ezeken kívül egy alreáliskola Sümegen. A b.-gyarmati főgymnasium könnyebb felállítását illetőleg hallottuk azt is, hogy a kormány szeretné kimódolni, hogy a Selmeczbányán lévő két gymnasium közül az egyik beszűntetessék, s ennek erői átvitessenek Balassa-Gyarmatra.

Eljegyzés. *Komlós Ignác*, b.-gyarmati származású, özv. Kohn Adolfné fia, bécsi kereskedő s hó 16-án jegyezte el Bellatincon (Zalam.) dr. Messer Samu orvos kedves, művelt leányát: *Terézt*.

Balassa-Gyarmat képviselőtestülete július 17-én városbíró elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott melynek érdekes tárgyat képezte a m. kir. államvasut-társaság, mint a szab. osztr. magy. államvasutak jogengedményesének az ipolyság—b.-gyarmati vasut subventiója tárgyában B.-Gyarmat város közönsége ellen folytatott peres eljárás, illetve — mert az ügy jelenleg a kir. Curia előtt van, a két alsóbb bírósági marasztaló ítélet alapján fenyegető végrehajtás lehető kikerülése. A képviselő testület utasította a város biráját, hogy ez irányban a fenforgó számos méltányossági ok lathatásával az államvasuti képviselőseget a várossal szemben bizalmas varakozásra, hogy nemondjuk kulans eljárásra iparkodjék birni. A folyó ügyek letárgyalása után városbíró egészségi tekintetéből négyheti szabadságidőt kért, mit a képviselőtestület annál inkább kész volt megadni, mert a bíró mult évben a királylatoztatás nagy munkája miatt semmi szünetet sem élvezhetett.

Az Aninger Testvérek czégje. Nehány héttel ezelőtt híre járt, sőt a lapokban is fel volt említve, hogy B.-Gyarmat legrégibb kereskedése az Aninger-féle vaskereskedelem magán kézből eladatik; sőt megnevezték az új firmát is, mely annak helyébe lép. Örömmel értesülünk, hogy ez a kombináció a tervezgetés stádiumján túl nem ment, s a tekintélyes czég, — tovább is feltartatik.

A losonczy főgymnasium értesítője. Vármegyénk ez időszerint egyetlen főgymnasiumjának a mult tanévről kiadott értesítője művelődéstörténet szempontjából kiválólag érdekes egy munka; mert abban az immár huszonöt éves állami gymnasiumnak — e nagy folyamhoz hasonlítható intézetnek tulajdonképi eredetét is feltárva látjuk. Ez eredet mint tisztavízű

csermely vissz a csörgedez háromszáz évre. Tény ugyanis, hogy a Losonczon 1590 körül megalakult ev. ref. egyház csakhamar megalakította iskoláját is, melyet fokként a lyceális főiskola niveaujára — emelt, s melynek biztos alapjaira az állam könnyen emelhetette fel 1870-ben — a nevezett ev. református, valamint az ugyanottani ágostai ev. egyházzal és Losoncz városával kötött szerződésnek értelmében a tanítóképezdén kívül, a gymnasiumot is, kezdetben ugyancsak mint kis gymnasiumot, de 10 évvel később már teljes nyolcz osztályúvá fejlesztve és új diszes palotába helyezve el azt. Az értesítőben 70, nagy alaku nyomtatott lapon feletté érdekesen írja meg e gymnasiumnak a fentiek szerint mondhatni háromszázados történetét a főgymnasium érdemes tanára: *Ambrus Mór*, ki ez által szolgáltatott tőn a hazai tanügyirodalomnak és szolgálatot vármegyénk és különösen Losoncz városának. Lehetetlen itt csak dióhéjba szorított vázlatát is adni e történetnek; de régiség-búváraink vagy paedagógusaink közül, reméljük, akad majd, aki néhány tárczacikkben méltatni fogja e történetet, melyet mi ezuttal csupán jelezni kívántunk. A *Gresits Miksa* főgymn. igazgató ur által nagy gondnal szerkesztett Értesítő tartalmának többi része is az intézet humanitárius működése és berendezéseiről ad számot; ismereti ugyanis a kebelében 18 év óta jótékonyan működő „Ifjúsági segélyző egyesület”-et, az „Ifj. dal és zenekör”-t, a tornaoktatást az állami intézet létrejöttétől napjainkig; kimutatást ad a főgymnasium tanulóiról a lefolyt 25 iskolai évben; végre 17. szakasz alatt ismerteti az intézet utolsó esztendejét a tanügy minden vonatkozásában s a szülők és gyámoknak felvilágosítással szolgál. A 144 nagy oct. oldalra terjedő füzet tehát joggal a losonczyi fő-, illetve középiskola monografiájának mondható. Volt pedig az intézetnek a lefolyt isk. évben 316 tanulója, kik közül 150 volt losonczyi, 116 Nógrádm. egyéb részeiből, a többi pedig máshonnan. Az I. osztályba járt 86, a II.-dikba 58 tanuló, miért is azokat párhuzamos osztályokká kellett alakítani. Hogy egyebet ne mondjunk, ez az egyetlen adat is amellel szól, hogy vármegyénkben és pedig Balassa-Gyarmaton a második főgymnasium felállítása nemcsak indokolt, de sőt égető kérdés.

Közlekedési akadály. Lapunk tárgyalta már röviden azt a hidépítési és utfelemelési munkálatokat, melyek a b.-gyarmat—zólyomi törvényhatósági ut kezdetén, Balassa-Gyarmat határában, az Ipoly árterén fogantatosítottak, s melyek egész a Nagyhidutczáig benyulnak. E több mint egy kilometer hosszúsága vonalon a vállalkozók egyszerre indították meg a munkát, egyszerre szedték fel a régi ut fedanyagát, és szedtek szét két vagy három hidat s az itteni roppant nagy forgalmu gyalog- és kocsi-közlekedést afféle ideiglenes átkelőkre terelték le. Hát, hiszen, száraz nyári időben ez még nem volna nagy baj, de a junius hava második s junius hava első felében uralgott nagymérvű esőzések annyira feneketlen sárossá és gödrössé tették ez átkelőt, hogy azt tengelytörés, elrekedés s „tengeri betegség” nélkül használni alig lehet. Ugyanazért, a kényszerű helyzet méltánylása mellett is, a nagy közönség érdekében komolyan figyelmeztetni kell a munka felügyeletével megbízott vármegyei m. kir. építészeti hivatalt, hogy e türhetlen állapoton segítsen, mert különben itt a közlekedés még 3—4 hónapig lenne türhetlenül akadályozva.

Névnap. Csesztve-pusztá-Galibán Frölich Frigyes földbirtokos névnapja alkalmából f. hó 14-én vendégszerető házában diszes társaság gyűlt össze. leginkább a vármegye előkelőbb fiatal uraiból. Ott voltak: Forgách Antal gróf, Buttler Ervin és László bárók, Von der Becke báró, Madách László belügyminiszteri titkár, Madách Pál és Imre, Simonyi Dénes, dr. Ybl Felix, Hanzély Márton, Beke Béla és ifj. dr. Fay Albert szolgabírák, — Pongrácz Abris, Hanzély Gyula s. a. t. földbirtokosok. A fényes terített ebéd alatt tóztok mondtak a házi urra, mint ki egyházának és iskolának áldozatkész buzgó dorék jötevője. Volt cigányzene, paraszttánc is, mely nagyon tetszett az uri társaságnak, midőn a főurak rakták a ropogós csárdást a porleányokkal.

Bicikli-sport. Tavasz óta városunkban is mindegyre szaporodik azoknak az előre törő

férfiaknak a száma, kik előtt a gyalog nagy távolság szó elvesztette régi értelmét; mert ha eszükbe jut, teketória nélkül fölpattannak vasparipáikra s rövid néhány óranegyed alatt Szécsényben, Ipolyságon, Losoncz vagy Vác városában teremnek; sőt tudunk rá esetet, hogy két-három nap alatt (közben pihenőket is tartva) a Szepesség ózondús fenyves fürdőit s egyéb hírneves tájait is, mint például a Csorbatót felkeresték már kerékpáron járó sportsmanjeink. Nem számítottuk össze, de látásból következtetve, azt hisszük, a b.-gyarmati kész biciklisták számát bátran tehetjük tizenkettőre; vajjon nem vélnék-e tehát az illető urak elérkezettnek az időt, hogy valamely megfelelő czim alatt egyletté alakuljanak, s ilykép azok számára is, kik egymagukra hagyva nehezen tudnak boldogulni a testedés e kitűnő terén, lehetővé tennék annak használatát; sőt követve a classikus görög nemzet jó példáját, versenyeket is rendezhetnének. Hogy egyébként a társulás e terén sem fölösleges, azt számtalan város példája mutatja.

A Komjáthy Jenőnek emelendő síremlék ügyében Kirchner Béla elnök és Palágyi Lajos jegyző mint néhai Komjáthy Jenő síremlékét létesítő bizottság vezetői a következő szövegű adakozásra való felhívást, illetőleg gyűjtő ívet bocsátotta szerkesztőségünk rendelkezésére:

„Síremlékét Komjáthy Jenőnek!” Csaknem két évtizeden keresztül, távol a nyilvános élettől, költői magányában alkotta Komjáthy Jenő főnásárművelő postai művelt, melyekbe napfényes lelkének páratlan nevért, rajongását üntötte s tüdeményes ideálizmusát örökítette meg. Csaknem két évtizeden keresztül áldozott a magyar költészet oltárán, de soha tapsot, babért, jutalmat nem várt, nem kért és nem is nyert kortársaitól. Halála előtt gyűjtötte össze először műveit s midőn nagy szenvedéseiből végre megváltást talált, a magyar közönséget és irodalmat egyszerre érte az a lesújtó hír, hogy egy kiváló költőt elvezette és az a felemelő hír, hogy e költő művei először megjelentek. — Csak a halál előzötte bírhatta Komjáthyt arra, hogy először nyilvánosságra lépjen s el kelljen őt vezítenünk, hogy műveit megismerhesse. — S a költő, ki életében mit sem kért kortársaitól, halála után megilleti az, hogy közköltségén síremlék ékesítse hantjait. O megmagadó szép műveket ajándékozott nekünk, s mi — mással nem fejezhetvén ki halálát — állítsunk neki sírkövet. Jeltelen sírban porlad a költő. Állítsunk emléket fölébe hűlőnk, kegyeletünk egyetlen jelölő! — Kérjük a közönséget, adakozzék a nemes czélra s kérjük különösen a boldogult költő író- és tanártársait s a különböző tantestületeket, tegyék szorony adakozásaikkal s gyűjtésükkel a síremlék felállítását lehetővé! — Kelt Budapestén, 1895. április 9-én. — Adományok Kirchner Béla tanár címére Budapestre, a fővárosi kir. tanfelügyelőséghez (VIII. Pál-utca 4. sz.) küldendő. Adományok nyilvánosan nyújtástatnak.

Az eddigi gyűjtés eredménye 15 frt 50 kr. Ezen összeghez hozzájárult a b.-gyarmati Takarékpénztár 10 frttal, Vannay Ignác 1, Aninger László 1, Cservényák György 1, dr. Feledi Ferencz 1, Bende Gyula 1 frttal, Berczeller József 50 krral. Felhívjuk lapunk olvasóit: hogy megyénk szülőltjének síremlékére adakozni s ez által kegyeletét az elhunyt költő iránt kifejezni méltóztassák. A beküldendő összeget nyilvánosan nyugtázzuk. Lapunkhoz a Budapestén létesült „Nógrádi Kör” 3 frtot küldött.

A jul. 6-iki „Skarabeusz” táncmulatság sikeréhez felülfizetésekkel a következő urak járultak, kiknek nemes cselekedeteért az asztaltársaság hála köszönetét ez uton fejezi ki: Baintner Arnold, Heks József dr., Pollacsek Rezső, Feledi Henrik, Démusz János, Feledi Ferencz dr., Bárt Mór (Budapestről), Kieszig Endre (Tordáról), Darvai Armin, Vezély Pál, Kanitz Ödön, Meiszner József és Barok Jakab 1—1 frtjával, Pecze Károly (Budapestről) 51 krt, Gerő Mór dr., Gross Mór, Petrovics László, Fodor Ferencz, Kozma Béla, Báth József, Balás Ferencz, Horváth Danó, Vankay Géza, Wolf Ede, N. N., Tóth István, N. N., Szegedin Bernát, Révész Dezső dr., Gansel József, Gonda Károly, Machleid Jenő, Torbicza János, Kis Jakab, Quittner Sándor, Nágel Dávid, Kohn Ferencz, Ligeti N., Pethő Gyula, Paudler József, Himmler Bertalan, Szendrő Ferencz, Vida Kálmán, Tátrai György, Ludovics Lajos, Rigócz Mór, Gansel Náthán, N. N. postatiszt 1—1 koronával.

Községi és körjegyzői szaktanfolyam. Szolgabírói hivatalunk beküldte hozzánk a torontálvármegyei községi és körjegyzői szaktanfolyam szabályzatát. Ezt a tanfolyamot a kormány, továbbá Torontálvármegye és az ottani községek segélyezik. Lapunk szűk tere nem enged, hogy a szabályzatot a megkereséshez képest egész terjedelmében közölhesük, mindazáltal a főbb részeket kivonatilag a következőkben tesszük közzé, figyelmébe ajánlva azokat az érdekelteknek. A tanfolyam Nagy-Becskerek

rendezett tanácsú városában, a megye székhelyén van elhelyezve. A tanfolyam egy osztályból áll, kezdődik minden év szeptember hó 1-én s tart a reá következő év június hó végeig, megnyitáshoz mindenkor legalább 22 hallgató felvétele szükséges. A tanfolyamon a következő tantárgyak adnak elő, u. m.: Az első téli félévben: 1. A magyar közjog (különös és fő tekintettel az ország alkotmányára, a képviselőválasztási eljárásra, az állampolgárságra, az állampolgárok közjogi viszonyaira, az egyházak jogállására, Magyarországnak a társországokhoz és Ausztriához való viszonyára). 2. Tisztviselőtan. 3. Pénzügytan. A nemzetgazdaságtan általános elvei. Az államszámvitel. 4. Közegészségügyi igazgatás. 5. Magyar magánjog az osztrák polgári törvénykönyvvel. 6. A törvényhatósági és községi önkormányzat. 7. Vallásügyi igazgatás. Különösen a magyar egyházjog alapelvei, egyházi szolgáltatások, kegyuri jog, adók s párbér, házassági ügyek. 8. Magyar közigazgatási jog általános része, különös tekintettel az ország közigazgatási, bírói, katonai, egyházi hatóságainak szervezetére. A második nyári félévben: 1. Politikai közigazgatás. Népszámlálás, statisztika, be- és kivándorlás, illetőségi ügy, bejelentés, utlevélügy. 2. Kihágási törvény. 3. Pénzügyi jog. Egyenes adók, hadmentességi díj, közadók kezelése. Közvetett adók, bélyeg és illetékek, egyedáruság, italmérségi jog, az utadó s az e körüli eljárás. 4. Katonai közigazgatás. Véderő, honvédség, népfelkelésre vonatkozó törvény s védtörvényi utasítás, különösen a sorozás, felmentés, nősülés s nyilvántartás. Katonai Beszállásolás, beszállásolási pótdíj, lőszükséglet fedezése, előfogat és élelmezés. Mozgósítás. 5. Közgazdasági igazgatás. A birtokviszonyok rendezésére vonatkozó törvények ismertetése, kisajátítás, vízügy, mezőrendőrség, vadászat, halászat, selyemtenyésztés, méhészet, borászat (filoxeraügy), erdőtörvény (faiskolaügy). Állategészség s állattenyésztés. 6. Ipar- és kereskedelmi s közlekedésügyi közigazgatás. Igarügy, házaló kereskedés, vásárrendtartás mértékek és sulyok, közutak és vámok az utrendészettel, posta, távirda, telefon. 7. Magyar magánjog különös része. Csőd-, váltó-, és kereskedelmi jog általános ismertetése, telekkönyvi rendtartás, községi bíráskodás, végrehajtási törvény, kézbesítés. 8. Közközlésügyi igazgatás. Népiszkolai, óvodai, közép- és felső iskolai rendtartás, iskolai számadásügy. 9. Törvényhatósági és községi háztartás, számvitel és pénztárkezelés az utadóüggyel. 10. Közigazgatási eljárás. Különös és fő tekintettel a községi közigazgatási eljárásra (ügyvitelre). A tanfolyamra felvétetik, a ki az 1883. I. t.-cz. 6. §-ában előírt elméleti képzettséget igazolja, továbbá az is, ki ezt igazolni nem tudja, de azt, hogy az 1883. évi I. t.-cz. életbe lépte előtt és azóta is megszaktítás nélkül mint jegyző vagy segédjegyző működött. A felvétel iránt akár szóbelileg, akár írásbelileg lehet jelentkezni minden év augusztus hó 15-ig. A felvételi kérvényhez az okmányok eredetiben vagy hiteles másolatban csatolandók. A felvétel iránti kérvény a tanfolyam igazgatójához adandó be. (Nagy-Becskerek, megyeház, I. em. 12. ajtó.) A tanfolyamhallgatók évi tandíja 30 frt, mely egy összegben fizetendő.

Színészet.

Csak egy vendégre, még pedig nem éppen kellemes vendégre: a forró időszakra voltunk elkészülve és íme a múlt hét egy kellemes meglepetésben részesített, amennyiben egy nem várt másik — még pedig kedves vendéget is hozott köztünk, t. i. Török Irna kisasszonyt, a budapesti nemzeti színház egyik szeretetreméltó fiatal tagját. E vendég megjelenése új élményt hozott szinkörünkbe, néhány telt házat csinált és kellemes élvezetet nyújtott a műbarátoknak, mely annál jobban esett, mivel arra az időn már nem is számítottak.

A fiatal vendégművész az új iskolának híve, melynek a nagy Duse — ha nem is megteremtője, de bizonyára legkiválóbb képviselője. A verizmus hatalmas elve a színészet terén is utat tör magának, érvényre kívánja juttatni a játék természetességét és sutba dobja az alpátoszt, a lehetetlen pózokat és mesterkelt arczjátékokat. Legyen a színpad mindenben hű tükör az élet-

nek, ez főelve ezen iránynak. Onnan van az, hogy amely közönség az ezen elveken alapuló színjátékhoz hozzá szokva nincs, sok mindent hatástalannak, színtelennek fog találni és azt a színész tökéletlenségének tudja be.

A fiatal vendégművész, kinek fejlődésében tavalyi vendégszereplése óta nagy haladás mutatkozik, eddig 3-szor lépett fel, t. i. a «Proletárok», a «Dolovai nábob leánya» és a «Vasember» című színművekben; mind a három színdarabban szép eredménnyel játszott, s valamennyiben voltak hatásos jelenetek, ott t. i. ahol az érzés, a szenvedély erősebb kifejezést igényelnek, melyekért a közönség zajosán megtapsolta és több ízben maga elé hívta.

Mindenesetre nehéz a vendégművésznek ilyen helyi viszonyok között teljesen érvényre jutni, miként ezt már Náday vendégszereplésénél is észleltük, hol annyiféle különböző körülmény, különösen a színésztársaknak — gyakran hibájukon kivül — készségtelensége zavarólag hat reá.

Epen ez okból nem eléggé róhatók meg azon színészek, kik ilyen alkamakkor nem készülnek megkettőzött szorgalommal szerepeikre, mert ezáltal magát a társulatot kompromittálják és rontják annak renoméját.

Mindjárt e helyütt dicsérőleg megemlítiük Nagyfalussy Juliát, ki nemcsak szerepe szövegének alapos megtanulása által teljesítette jól köteleességét, hanem a «Dolovai nábob leánya» című színműben Szentirmayné szerepét meg is játszotta bravúrosan.

A hét műsora a következő volt: Vasárnap délután a «Suhancz», este pedig a «Kis alamuszi» ismételve, kedden a «Nagymama» vigjáték Csikytól, szerdán a «Proletárok» színmű Csikytól, csütörtökön a «Dolovai nábob leánya», pénteken a «Primadonna» és szombaton a «Vasember» színmű Csikytól.

Kizárólag a társulat tagjai által előadott színdarabok közül legjobban tetszettek: a «Kis Alamuszi» és a «Nagymama». Az elsőben Hegyi Janka és Lövey tettek ki magukért, azonkívül Bérczi Marinak is igen halás szerepe volt; az utóbbiban ugyancsak Bérczi Mari, a czimszerepben, továbbá Nagyfalussy és Lövey emelendők ki.

Különböző szerepekben megemlítenők még Gyurman Aliz, Vertán Anna (mint Lángó Szeráfin), Várnay Zseni és Bessenyei (mint Tarján főhadnagy).

Végül nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy a «Proletároknak»-ban egy második «vendégművész» t. i. a kis Székely Margitka is lépett fel, aki meglepő bátorsággal és ügyességgel adta elő Senki Gáspárnak jól betanult szerepét.

D. Zs.

Losoncz—Blaha—Dobó. Ezt a három nevet gyakran emlegették együtt utóbbi időben; adott pedig okot erre azon körülmény, hogy Blaha Dobó társulatánál háromszor vendégszerepelt és vala az első estén igen csekély, a második közepes számú közönség, a harmadikon pedig zsúfolt ház.

Ennek okát sokféleképen magyarázták és sokan zokon vették Dobótól, hogy drágára szabta a helyárakat, sőt azért a mi losonczy levelezőnk is erősen rátámadt. Nohát legyünk igazságosak! Azóta megtudtuk, hogy Dobók a nemzet csalogányának három estére körülbelül 900 frtot fizettek, a napi költséget átlag 30 frtba számítva, a három este csaknem 1000 forint kiadás volt; hogy ezt bevehessék, a helyárakat jelentékenyen fel kellett emelni, amit különben Dobó Losonczon két év alatt — bár sokan vendégszerepeltek nála — soha sem tett. Azért tehát szent a béke és kívánjuk, hogy Dobók az új losonczy színházban kellő erkölcsi és anyagi eredménnyel működjenek.

Gyászrovat.

Ismét egy öreg polgár: idős **Gaal Lajos** hagyta itt örökre e földi házat, hogy átköltözön a jobbikba; mert bizony nevezett polgártársunk, aki hosszabb időn át Balassa-Gyarmat város állatorvosi tisztségét töltötte be közmegelegedéssre, az utóbbi időben már felettébb kinos volt az élet. Július 16-án éjjel vált meg attól 72 éves korában. Özvegye, férjes öt leánya s mesterfia s ezek hozzátartozói gyászolják elhunytát. Koporsóját a ravatalról városi elöljárók emelték a gyászkozsra, s általában rész-

vétteljes volt a temetése, e korábbi időkben vidám kedélyű és senkinek nem vétő polgárnak. Nyugodjék békével.

Fekete Béla, házasságnélküli birtokos Petrozsényban (Hunyadvm.) júl. 15-én, élete 57-ik évében, hosszas betegség után elhunyt. Hült tetemeit Házasságnélküli szállították s ott e hó 18-án helyezték a családi sírboltba.

Prohaszka Alajos, a losonczy ezermester, aki külföldről származott oda, s meglehetősen vagyonra tett szert, Losonczon 68 éves korában elhalálozott.

Közigazdaság.

A trieszti általános biztosító-társaság (Assicurazione Generali) f. é. május hó 11-én tartott 63. közgyűlésén terjesztettek be az 1894. évi mérlegek. A zárszámadási jelentésből látjuk, hogy a társaság életbiztosítási díjtartaléka 1894-ik évi december hó 31-én 43.200.401 frt 59 kr-ra emelkedett, míg kár és nyereség részesülési tartalékok címén 1.083.976 frt 46 kr. vezetett új számlára elő 1894. december 31-én az érvényben volt életbiztosítási tőke összegek 169.929.625 frt 03 kr-ra emelkedtek; az életbiztosítási ágban az év folyamán bevett díjak 7.074.156 frt 18 krt tettek. A tűz és szállítmány-biztosítási ágakban a díj és illeték bevétel 9.819.270 frt 01 kr. volt, a miből 2.778.822 frt 46 kr. mint díjtartalék és 602.905 frt 69 kr. mint kártartalék lett minden tehertől menten a jövő évre átvitelve. Az 1894. december hó 31-én érvényben volt biztosításokért a jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 30.541.700 frt 64 kr-ra emelkedett.

Károkkért az 1894-ik évben 9.737.614 frt 48 krt fizetett ki. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 272.139.320 frt 99 krnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 51.009.119 frt 80 kr. esik, melyet a társaság 158.254 káresetben fizetett. Az értékpapírok árfolyam ingadozása fedezetére alakított tartalék 1.190.544 frt 33 krról 1.091.467 frt 11 krral gyarapítottatott, ugy, hogy az 1894. december 31-én 2.282.011 frt .44 krt tett ki, dacára annak, hogy a kisorolás alá eső és a névértékükön beváltható értékpapírok csakis névértékükön vétettek fel a mérlegbe, míg a nyereség tartalék alapszabályszerű mérvében, a részv. tőke fele összegében, vagyis 2.625.000 frtban, a kétes követelések tartaléka 80.000 frttal változatlanul fentartatott.

A társaság biztosítók alapjai az idei átutalások folytán 54.990.003 frt 34 krról 58.071.673 frt 84 kr-ra emelkedtek és következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálogi követelések 7.886.069 frt 48 kr. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 4.388.122 frt 25 kr. 3. Letéteményezett állampapírokra adott kölcsönök 52.314 frt 51 kr. 4. Értékpapírok 39.020.240 frt 59 kr. 5. Tárca váltók 284.735 frt 02 kr. 6. Folyószámlák (Adósok a hitelezők követeléseinek levonásával 1.244.297 frt 40 kr. 7. Készpénz az intézet pénztáraiban és a bankoknál 1.520.894 frt 59 kr. 8. A részvényesek biztosított adóssalvelei 3.675.000 frt — kr. O. é. 58.071.673 frt 48 kr. Ezekből több mint 15 millió magyar értékre esik. Az elért 818.586 frt 92 krnyi tiszta nyeresémből a társaság osztalékul részvényenként 120 frtot aranyban vagyis 300 frankot fizet. A közgyűlés az eszközölt új választásoknál az igazgató-tanács magyar tagjait Hegedűs Sándort és dr. Jókai Mórt egyhangulag ismét megválasztotta.

Szerkesztői üzenet.

Mr. M. úrnak B.-Gyarmat. Alkalmi cikke terjedelme miatt mai számunkból kimaradt, utolsó pontját azonban itt közöljük:

... Ezen czél lebegett előttünk, gyarmatnak szeme előtt, midőn tevékeny részt vettünk a Budapesti létesített «Nógrádmegyei kör» megalkotásában és áldásos működést vélünk teljesíteni annak felvirágoztatása által, mert ez akkor, midőn a távolban lányszemünkét összetartó egységgé szűz, mely tagjait egyenként erkölcsiileg, esetleg anyagilag is támogatja, az összeség, különösen a nógrádi tanuló ifjúság érdekeit megvédi; — itt szülőföldünkön körünk eszméit terjeszteni és ezen, főleg városunkban fennálló kasztszerű társadalmi rendszert vagyunk hivatva megszüntetni és a társadalmi teljes egyenlőség elvét keresztül vinni...

Felelős szerkesztő: **Vannay Ignác.**

Legbiztosabban élő szer poloskák, balták, konyhaférgek, molyok és a háziállatok parazitái ellen stb. stb.

Zacherlin

a legbiztosabban hat! Öl, pusztít, mint semminemű más egyéb szer mindennemű rovarokat és ezért van az egész világon annyira elterjedve és használathoz véve. Ismertető jelle: lepecsételt üveg és a név „Zacherl.”

ELÁRÚÍTÓ HELYEK:

B.-Gyarmaton: Bayer Károly, Benkő József, Cservenyák György, Ebenführer Lajos, Felsenburg Tivadar, Hummer Mihály, Kanitz Ödön, Szommer Károly; Villm Gyula, Winter Armin; Ipolyháza: Dombó Károly, Trautwein Dániel, Salgó-Tarjánban: Both Béla, Friedmann József, Grossberger Miksa, Grossmann; Ignác, Holcsy Gusztáv, Körey Dániel, Majernik József, Mandl Gábor, Okolicsányi Lajos, Schleicher Pál, Stieglitz Jakab uraknál. 89 10-5

Körjegyző urak és községi előljáróságok figyelmébe.

A részvénytársaság kiadásában megjelenő összes hivatalos és magánnyomtatványok, nemkülönben a most elkészült

mezőrendőri nyomtatványok

és a jelenleg uralkodó

SERTÉSVÉSZ-KIMUTATÁSOK

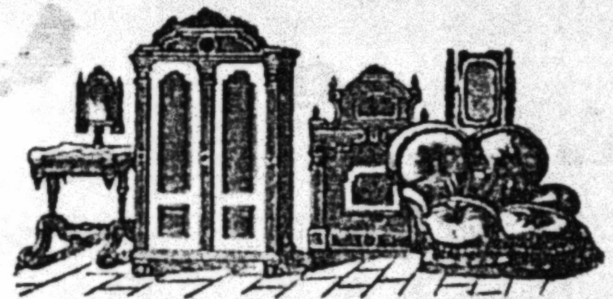
DARVAI ÁRMIN

könyv- és papírkészítőműhelyben

rendelendők meg, ahol a társaság nyomtatványraktárát tartja

Pontos és gyors expeditióért nevezett cég jó hírneve kezkesedik.

Bevásárlás részletfizetésre is eszközölhető!

SCHÖNFELD MIKSA,

kárp., aszt. és esztalgályos bútorraktára B.-Gyarmat, a KOSSUTH-utczában.

Ajánlja dűsan felszerelt, jutányos árú rak-tárát szilárd anyagból készített, modern izlésű, különféle fa- és kárpitos bútorokban úgy egyen-ként, mint szalónok, szobák, vendéglők és egyleti helyiségek teljes berendezésére nézve. Dűs válnsz-ték olajnyomatú és üvegre festett, kitűnő kivitelű, tetszetős fali, táj- és egyéb ábrázatú képekben, fa- és aranyozott keretű tükrökben.

Gyermekkocsik, nemkülönben mindennemű és méretű koporsók nagyválasztékú raktára.

Vidéki megrendelések pontosan és lehetőleg gyor-san teljesítetnek.

Egy jó házból való fin asztalos tanoncuzul azonnal felvétetik.

52—9

131.

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár- részvénytársaság BUDAPESTEN.

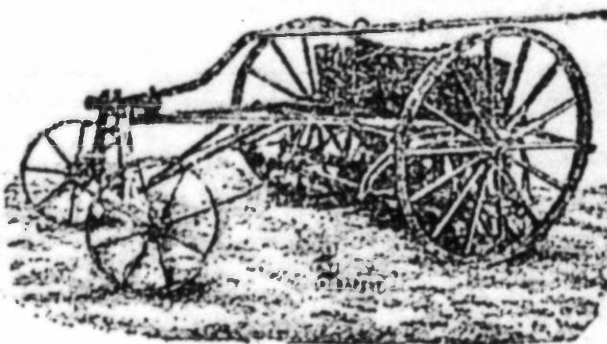
Gőz- és járgány cséplőkészületek, számos első díjjal kitüntetett Schlick-féle szab. 2 és 3 vasú ekék, mélyítő és egetemes aczélekék.

Eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasú ekék, talajmívelő eszközök, valamint Schlick-féle szab.

HALADÁS sorbavető-gépek.

Takarmánykészítő gépek, darálók, örlő-malmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszálo-gépek, szállítható mezeli vasutak stb. — Elő-nyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

GYÁR és IRODÁK:
VI. ker. külső váci-út 29—35.
VÁROSI IRODA és RAKTÁR:
Podmaniczky-utca 14.

Tanuló felvétetik!

A „B.-gyarmati könyvnyomda részv.-társaság” könyvnyomdájában 1—2 gym-ná-siumi, vagy polgári osztályt végzett ifjú tanu-lóul felvétetik.

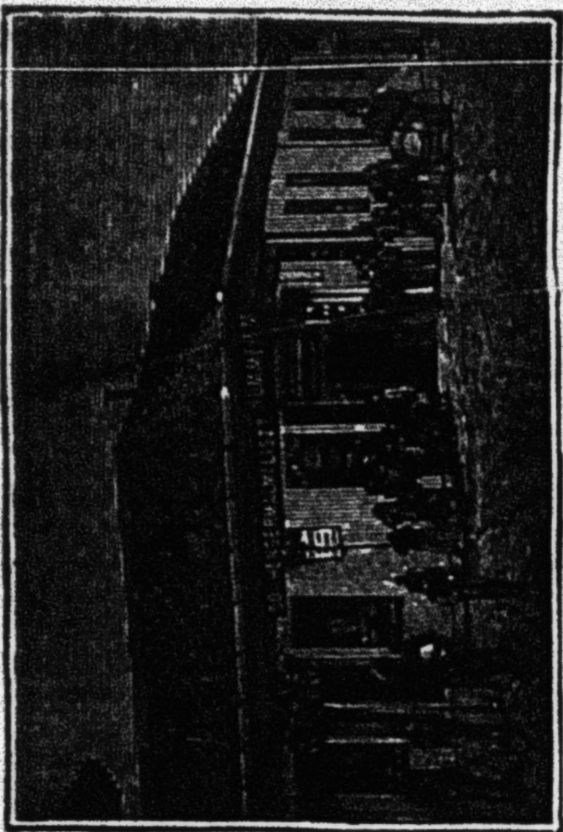
2180—1895. sz.

Árverési hírdetmény kivonata.

174. 1—1

A b.-gyarmati takarékpénztár igazgatósága végrehajtónak Ropper Ferencz ugyanis mint kiskorú gyermekeinek Győző és Péternek t. s. t. gyámja, valamint Hudecz Zsigmond ügyvéd mint néhai Ropper Ferencz Szabó Amália ismeretlen örököseinek ügygondnoka b.-gyarmati la-kosok végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében az utóajánlat következtében, a végrehajtási árverés 200 frtnyi tőkekövetelés és já-rulékaik kielégítése végett az 1881. évi 60. t.-cz. 187. §. alapján a b.-gyarmati kir. törvényszék területén lévő B.-Gyarmaton fekvő, a b.-gyarmati 98-ik tjkvben Ropper Ferencz és Szabó Amália neveikre irt 1. 115. hrzi 109. térképi és 92. népsz. házra és beltelekre, a csatolt adóbizonnylat szerint 1694 frtnyi kikiáltási árban elrendeltetik. Az ingatlanok 440 frton alól le nem üthetők. Az árverés megtartására határidőül 1895. évi aug. hó 23-ik napjának d.-e. 10 órája B.-Gyarmaton a kir. törvényszék telekkönyvi pertárába tüzetik ki. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becs-árának 10%-át, vagyis 169 frt 40 krt közzpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a ér-telmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, még pedig az első az árverés napjától számítva 30 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítva 60 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számítva 90 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítva 6% kamatokkal együtt az 1881. évi decz. hó 6-án 39415. I. M. sz. a. kelt rendeletben előírt módon a b.-gyarmati kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. A kir. törvényszék mint tkvi hatóság B.-Gyarmaton, 1895. július 5-én.

Okolicsányi János, kir. tszéki bíró,

HUMMER MIHÁLY

fűszer- és csemege-árkereskedésében
B.-GYARMAT, Kossuth-tér.

Kaphatók:

UJDONSÁG!

Klaksbrunn-féle ezüst-fehérmű-fény. 1 csomag használati utasítással 20 kr.

Klaksbrunn ezüst-fehérmű-fény felülmulja az összes eddigszfaltalt fehérmű-fényesítőket. Az ország összes mosó és tisztító intézei, kizárólag ezen ezüst-fehérmű-fényt használják legkivált inggalérok és kézelők, függönyök stb. mivel ezzel a fényszerítéssel igen egyszerű és oly tükörfényt ad a fehérneműnek, mely fény más fényszerítéssel elérni teljesen lehet.

Itt kapható ezenkívül Klaksbrunn-féle mosópor is, mely a ruhára semmi tekintetben sem ártalmas. 1 csomag használati utasítással ellátva csak 12 kr.

Ezen mosóporral sok időt, szappant és munkát lehet megtakarítani.

90 12-10.

Továbbá: valódi szegedi szappan, kilója 32 kr. Kötő Hoffmann-féle rizskeményítő kilója 44 kr. Kötő fümei rizskeményítő kilója 36 kr. Kötő Crystal buzakeményítő kilója 28 kr. Kötő kárpát vajas turó és különféle sajtok. Kötő fehér asztali bor literje 44 kr. Pécsettelt üvegbe (üveg 10 kr.) Kötő siller asztali bor literje 32 kr. Pécsettelt üvegbe (üveg 10 kr.) Pécsgök, spanyol és tokaji aszu gyögyborok, fehér és piros pécsegyborok, tojás és tokaji gyögycognakok, likörök stb. jutányos áron és pontos kiszolgálattal mellet. Kötőna- és dupla márciusi sör üvege 22 kr.

BIKSZÁDER

alkalisch-muriatisches

SAUERWASSER

BRÜSSEL 1888

BIKSZÁDI

égyéves konyhasós

BÉCS 1873 W EN

SAVANYUVIZ

Borral s gyümölcszörpökkel vegyítve kellemes
üdítő italt szolgáltat.

BIKSZÁD GYÓGYFÜRDŐ.

Szatmármegye keleti szélén, szelektől magas hegyek által védett erdei fensíkon fekszik; Szinér-Váralja Állomástól (szatmár-nagybányai vasút) 2, Técső állomástól (magy. északkeleti vasút) 4 óra járásnyira.

Égyéves konyhasós víz kitűnő hatásának a következő körnemeknél bizonyult be; idült tüdőhurut, tüdőbaj és a kezdődő gümőkóránál idült gyomorhurutnál anapenkénti hányingert, fejfájásokat, fejszédüléseket szünteti, az egész vérkeringést jól konyon emeli s így az emésztést és a jó étvágyat teljesen helyre hozza. Az opo-elválást és a májban szletteti, az epeelválást utakat jó karban tartja; ugyancsak oldó hatásánál fogva az egész bélcsatornát tisztán tartja. Ez oknál fogva kitűnő az aranyér, sárgaság, máj- és lép-daganat ellen.

Bikszádi gyógyforrások

ásványvizeinek kútkeszelősege.

Ajánlja e vidéken még nem ismert, az alföldön már legnagyobb kelendőségnek örvendő, az ásványvizek között legkellemesebb ízű s kitűnő gyógyhatású savanyú vizet.

Főraktárak:

B.-Gyarmaton: Vilim Gyula, Szécsényben: Popovics János, Losoncson: Bulyi János, Füleken: Büchler Pál, S.-Tarjánban: Mandl Gábor uraknál.

15-11.

CURORT BIKSZÁD

an der östlichen Grenze des Szatmárer Comitates, auf einer waldigen, vor Winden durch hohe Gebirge geschützten Hochebene gelegen; von Szinér-Váralja (Satzmár-Nagybányaer Bahn) 2, von Técső (Üng. Nordostbahn) 4 Stunden entfernt.

Die alkalisch-muriatische Heilquelle Bikszád ist von ausgezeichnete Wirkung bei: chronischen Lungentarrh, Emphysem und beginnender Tuberculose. Das Wasser stillt bei ohron. Magencatarrh den häufigen Brechreiz, Kopfschmerz und Schwindel, ist von wolthätigem Einfluss auf die allgemeine Bluteirculation und fördert somit den Appetit und die Verdauung, und trägt in Folge seiner lösenden Wirkung zur Reinhaltung der Gallenwege und des gesammten Verdauungskannels bei. Daher unübertrefflich bei Hesmorrhoiden (goldene Ader), Gelbsucht, sowie bei Leber- und Milzanschwellung.

ALT ADOLF

vaskereskedésében B.-Gyarmaton (Kossuth-utca), mindenkor kaphatók:

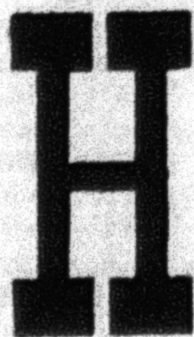
tent elsőrendű Tovot-féle kenőcs, klgr. I. o. 48 kr., II. o. 35 kr., III. o. 26 kr., továbbá ezen kenőcshez czélszerűen, takarékossági szempontból is alkalmazható legújabb találmányú légnyomasos, az egyes csapágyon könnyen elhelyezhető kenő készülékek (Schmirwasen) garabonként 4. sz. 2 frt 20 kr., 5. sz. 2 frt 80 kr-ért, nemkülönbén kátrány-fedőlemezpapirok tekercsenként (15 méter) 3. sz. 1 frt 60 kr., 4. sz. 1 frt 80 kr-ával. 171. 2-2.

gőzcséplőgépekhez való consis-

Aranyérmekkel kitüntetve.

Első és. és kir. kizár. szabadalm.

Aranyérmekkel kitüntetve.

OMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Wien, III. Hauptstr. 120. sz., saját házában.

Főhercegi és hercegi uradalomnak, es. és kir. katonai raktárak, vasút-, ipar-, bánya- és hámtársulatok, építkezési vállalatok, VÁLLALKOZÓK és EPITŐMESTEREK, valamint gyártulajdonosok szállítója. — Ezen homlokzatfestékek, melyek mészen oldhatók, száraz, porított állapotban 40 különféle színmintában kilönként 16 krtól feljebb szállíttatnak és a festékszínnek tisztaságát illetőleg teljesen hasonlók az olajmázoláshoz — Mintalapok és használati-utasítások ingyen- és bérmentve küldetnek.

100. 20-10.

Mária-czelli

Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, düzsös lehelet, teltség, savanyú, felbőgös, hasmenés, gyomorfés, lelesleges, nyálkaválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörccs szökölés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult lejjáadásnál, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél ételekkel és italokkal, gillasták, májbajok és hámtorholdak.

Említett bajoknál a **Máriaczei gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerész Budapest, Király utca 13 sz.

A védjegyet és aláírást tözetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppekkel tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódiságot bizonyítom”.

A **Máriaczei gyomorcseppek** valódián kaphatók.

B.-Gyarmaton. Cserenyák Gy és Kánitz Ö. gyógytárában. Ipolyságon: Berkó István gyógyyszerésznél,

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítási igazgatóság pártfogása alatt*) lévő

„MENTOR” Ellátási vállalat

Budapest, Kerepest-ut 22. szám.

az ezredéves országos kiállítást látogatók számára kibocsájt 42 forint értékben 1 forint heti, vagy 4 forint 20 kraj. havi befizetés mellett

Előállítás: saját új szállóhelyeinken. Ékezés a főváros és a kiállítás előkelőbb éttermeiben.

E pártfogást **D. ÁNIEL ERNŐ** magy. kir. keresk. min. ut. 0 nagymélt. 4512.95. sz. leiratában biztosította.**„Ellátási könyvecskéket”**

melyek a kiállítás egész tartama alatt 7 napra szóló

szoba-, étkezés-, közlekedés-, kiállítás és szórakoztatási szelvényeket,

1. kiállítási tombolajegyet, végül egy 2000 koronás baleset biztosítási bázisát tartalmaznak. — Előfizetéseket csakis korlátozott számban (az első részlet beküldése mellett) már most elfogadják, valamint bővebb felvilágosítással szolgálnak.

— A Budapest-Erzsébetvárosi Bank — A „Mentor” Ellátási vállalat. —

Dr. Morzsányi Károly, orsz.-gy. képvis. mint 1. elnök

Ehrlich Gusztáv, főv. biz. tag, gyáros, mint elnök

Rózsa Lajos, igazgató

Hegedűs Dániel, titkár

Takács Zsigmond, az Elő. magy. áll. bizt. társ. közp. főfelügy.

Stadler Károly, főv. biz. tag ház- és száll. felügy.

A CZÉLLEMEZ HENGEREKET,

1., 2., 3. és 4. vasú hántó ekéket,

különbféle lánczboronákat,

„Austria” sorvető gépeket,

Blunt-féle ensilage zöldtakarmány sajtókat,

gyümölcs- és fűzelékaszaló készülékeket,

bor- és gyümölcs-sajtókat,

szőlő zúzókat és bogyómorzsolókat,

önműködő „SYPHONIA” növény- és szőlővessző permetezőket

a legjobb minőségben gyártanak és szállítanak

MAYFARTH PH. és TÁRSA

132.

csász. és kir. kiz. szabad.

10-8

Alapított 1872.

gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzházor Bács, II. Taborstrasse Nr. 76.

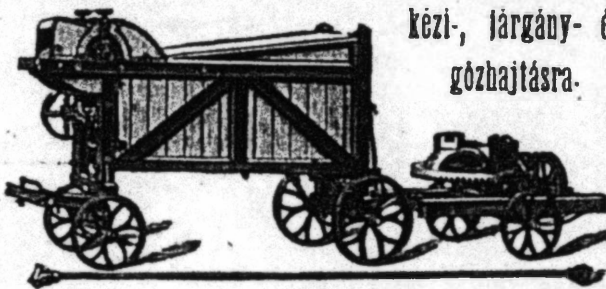
Fizetett több mint 370 arany, 8. árt b. onz éremmel és első díjakkal

600 munkás.

Arjegyzékek és számos elismerő levelek bérmentve küldetnek — Képviselő és viszontárutitók felvételnek.

CSEPLŐGÉPEKET,

kézi, járgány- és gőzhajtásra.

1-6 lófogaton

JÁRGÁNYOKAT,

Legújabb

gabnarostákat, trióröket és kukoricza-morzsolókat,

széna és szalma

sajtókat,

kézi erőre, szállító készülékekkel vagy a nélkül

Pályázati hirdmény.

Salgó-Tarján nagyközség jóváhagyott szervezeti szabályrendeletében szervezett egy írni oki állás, f. évi augusztus hó 1-én betöltendő lesz.

Ezen négyzázharz forint fizetés 80 forint, azaz nyolcvan forint lakbérlettel együtt egybe kötött állás Salgó-Tarján nagyközség képviselőtestületének f. évi július hó 29-én d.-e. 10 órakor a közszékház tanácstermében elnöklettel tartandó közgyűlésen életfosszigi válnak utján lesz betöltendő. A pályázótól megkövetelt az 1883. évi 1. t.-cz. 6. §-ában előírt képesítés igazolása, mely a pályázók hiányában kivételosen ideiglenes minőségben kinevezhető oly egyén is, ki az idézett törvény 6. §-ának negyedik bekezdése értelmében a jegyzői szolgálatra bocsátandó, ki megkövetelt minősítéssel bír, ily egyén azonban egy év alatt köteles a jegyzői képesítési okmányt megszerezni, ellenesethen alkalmaztatása megszüntül.

Felhívom a fenti állásra pályázni kívánók, hogy az előző pontban közzétett képesítési életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat és értékelési magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényükkel f. évi július hó 28. napig hivatalomban nyújtsák be.

Mártonfalva, szolgabíró.

173. 1-1.

Clayton & Shuttleworth

metélgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 68. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 20, egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cseplőgépek, tisztító-rosták, komolyosok, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.

„COLUMBIA” a legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, daráló, őrlő-malmok.

Egyetemes acél-ekék és minden egyéb

2 és 3 vasú ekék gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kiadásra ingyen és bérmentve küldetnek.

Egy jó házból való fiú

TANULÓUL

felvétetik Gőmör Soma vas- és fűszerüzletében Dobsina. Értekezhetni ugyanott, v. Rittinger testvéreknél Losoncban.

163 6-3

Valódi vörös-kereszt por!

Egyedüli biztos hatású gyógyszer a most uralkodó sertés-vész ellen, de fényes eredményével alkalmazható bármely más házi állatnál is. Kapható a készítőnél: Cserenyák György gyógyszerterében Balassa-Gyarmaton. 158 5-4

A nagy tábor-utczában 416-ik szám alatt 2 nagy, száraz, jó állapotban lévő magtár augusztus 1-től haszonbérbe kiadó.

Bővebb értesítés ugyanott a tulajdonosnál nyerhető. 175. 1-1.

Anna-bál!

Van szerencsén a nagyérdemű közönséget az 1895. évi július hó 29-én, a szélyi sósár-fürdőben tartandó

ANNA-BÁLRA

tisztellel meghívni. Minden igyekezetem oda irányul, hogy t. vendégeim igényeinek, a mi az izletes ételek és valódi italok gyors és pontos kiszolgáltatását illeti, eleget tehessek.

Mennél tömegesebb megjelenésüket tisztelettel kéri:

Bertán Pál, fürdőbérő.

170. 1-1.

ASSICURAZIONI GENERALI 1894. ÉVI MÉRLEGE.

Nyeresség- és veszteség-számla az A mérleghez (1894).

KIADÁS.

A tétel neve		Uelet						Vagyon						Összes						A tétel neve		Uelet						Vagyon						Összes					
		bevételek																				kiadások																	
		frt		kr				frt		kr				frt		kr				frt		kr				frt		kr				frt		kr					
Tűzbiztosítási ág:																																							
Díjartalék a múlt évről																																							
Függő károk tartaléka a múlt évről																																							
Díj a költségek levonásával																																							
Kötvényilletékek																																							
Szállítmánybiztosítási ág:																																							
Díjartalék a múlt évről																																							
Függő károk tartaléka a múlt évről																																							
Díj a törlesztések levonásával																																							
Kötvényilletékek																																							
Jégbiztosítási ág:																																							
Díjartalék a múlt évről																																							
Függő károk tartaléka a múlt évről																																							
Díj a törlesztések levonásával																																							
Kötvényilletékek																																							
Balesetbiztosítási ág:																																							
Díjartalék a múlt évről																																							
Függő károk tartaléka a múlt évről																																							
Díj a törlesztések levonásával																																							
Kötvényilletékek																																							
Tőkeelhelyezések jövedelme:																																							
a) Jelszolgakövetelések																																							
b) Értékpapírokra adott előlegek																																							
c) Állam- és más értékpapírok																																							
d) Kamatok váltólejárataiból, folyó számláiból																																							
e) Ingatlan birtok																																							
A tűzbiztosítási ágba befoglaltak a tükör- öveg biztosításban elért eredmények.																																							
Összesen																																							

Nyeresség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási osztály (1894).

1. Díjartalék a múlt évről le visszontbiztosítások	39757609	91	1390685	25	38366914	66	1. Visszontbiztosítási díjak					570984	69		570984	69	
2. Tartalék függőben levő károokra	—	—	—	—	438109	84	2. Fizesetések esedékes biztosításokért			Készpénzb.	Tartalék.						
3. Díjbevételek	6325137	16	534442	84	—	—	a) halálesetre szóló biztosításokért			2023715	28	249207	76				
a) halálesetre szóló biztosításokra	129884	43	—	—	—	—	b) életre szóló biztosításokért			569839	92	140908	93				
b) életre szóló biztosításokra	—	—	—	—	6989464	43	c) járadékokért			136587	37	1512	48				
c) járadékokra szóló biztosításokra	—	—	—	—	—	—	Levonva visszontbiztosítások fejében			2720142	57	391689	17				
4. Kötvényilletékek	—	—	—	—	84691	76				61880	—	8947	93				
5. Díjartalék átadott visszontbiztosításokra	—	—	—	—	1487928	32				2658263	57	2658263	57				
6. Elhelyezett tőkék jövedelme:							B. Kötvényvisszavásárlások							3041003	79	3041003	79
a) Jelszolg követelések	81918	28								Tartalék	Költségek			706563	12	706563	12
b) Értékpapírokra adott előlegek	1679	32					3. Díj- és költségtartalék			20463031	68	525997	26				
c) Állam- és más értékpapírok	1424263	22					a) Halálesetre szóló biz.			2046999	24	15094	29				
d) Folyó számlák kamatai	4037	34					b) Előlesek			1225645	56	—	—				
e) Városi ingatlanok	194145	39					c) Járadék biztosítás			—	—	—	—				
f) Életbiztosítási kötvényekre adott előlegek	201507	66								44237376	48	511091	55				
összesen	1907550	44					Összesen			—	—	44778468	03				
miből is levonva a tartalék rendszer jutalékát	1801587	80	1801587	80	—	1801587	80	Levonva a kiegészítési részleteket				1578066	44				
marad	305963	64	—	—	305963	64	305963	64	Netto tartalék			43700401	59	—	43700401	59	
7. Nyeresség különféle értékesítések folytán	—	—	—	—	17144	57	17144	57				54943	60	—	54943	60	
												37414	22	—	37414	22	
												629911	04	15075	50	639996	54
												66667	50	—	66667	50	
												—	—	70874	19	70874	19
												—	—	58526	62	58526	62
												—	—	128804	67	224630	90
												—	—	—	—	553435	57
												—	—	—	—	—	—
Összesen	—	—	48968694	22	323107	31	49291801	43	Összesen	—	—	—	—	48968694	22	323107	31
																49291801	43

VAGYON.

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1894. december 31-én.

TEHER.

Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen	Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen
		frt	kr	frt	kr	frt	kr		frt	kr	frt	kr	
1	A részvényesek adólevelei a tőke be nem fizetett részéről	1837500	—	1837500	—	3675000	1	Alapítók	2025000	—	3675000	—	5700000
2	Ingatlan birtok	—	—	frt 6864080	92	6864080	2	Tőkesített nyereségtartalék	1312500	—	3675000	—	3675000
3	Levonva az ingatlan tartalékot	—	—	frt 1299180	92	1299180	3	Tartalékalap az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	1027514	77	1951406	67	2220114
4	a) Városi ingatlanok	—	—	frt 5574600	—	5574600	4	Tartalékalap kétéves kötelezettségek fedezésére	40000	—	40000	—	80000
5	b) Mezőgazdasági birtokok	—	—	frt 4297000	—	4297000	5	Díjartalék még érvényben levő biztosításokra	2892067	74	—	—	2892067
6	Gazdasági termények	—	—	frt 1877600	—	1877600	a) az A mérlegben	—	—	—	—	—	—
7	Építési alatt álló intézeti ház Prágában	—	—	frt 126634	75	126634	b) az B mérlegben	—	—	—	—	—	—
8	a) Kölcsönök a társaság életbiztosítási kötvényeire	—	—	frt 488701	42	488701	6	Tartalék bejelentett, de december 31-én még ki nem fizetett károkra:	638216	61	—	—	638216
9	b) Jelszolg által biztosított, a felek halálakor felveendő tőkék	—	—	frt 4385622	25	4385622	az A mérlegben	—	—	—	—	—	—
10	Kamatok jelszolgilag biztosított tőke-kölcsönök ingatlanokra	—	—	frt 4500	—	4500	az B mérlegben	—	—	—	—	—	—
11	a) folyó	frt 1688764	85			1688764	7	Orsálékalap az életbiztosításban nyereséggel bíró biztosítottak javára	—	—	frt 348065	34	348065
12	b) hátralékos	frt 2509	02			2509	8	A hivatalnokok ellátási pénztárának vagyona	651729	60	—	—	651729
13	Kölcsönök letéteményezett állam- és más értékpapírokra	—	—	frt 41340	79	41340	9	Jelszolgahitelek	958514	40	43560	34	1002074
14	Állam- és más értékpapírok	—	—	frt 4330076	76	4330076	10	Egyenleg a visszontbiztosítottok számláján	42311	—	2499	08	44740
15	Folyó kamatok	—	—	frt 79063	14	79063	11	Egyenleg az intézet főkönyvén számláján	625409	68	113583	24	738992
16	Válok a társaságban	—	—	frt 284735	02	284735	12	b) Letétek kezesség és biztosíték gyanánt	1323140	—	635188	61	1958328
17	Előlegek a jelszolgatartóknak (alapoz. I. sz. a. pont)	—	—	frt 4839	94	4839	13	A B mérleg folyó számlájának egyenlege	526497	42	—	—	526497
18	Pénsek folyó számlán különböző bankoknál és hitelintézeteknél	—	—	frt 1524809	28	1524809	14	Gidoni alapítvány	5975	10	—	—	5975
19	Készpénz-készlet a triesti és velencei igazgatóságok pénztárában	—	—	frt 355280	57	355280	15	Girard alapítvány	4977	50	—	—	4977
20	Készpénz-készlet a főkönyv pénztárában	—	—	frt 78786	96	78786	16	Goldschmidt alapítvány	3000	—	—	—	3000
21	Maradvány a visszontbiztosítottok számláiból	—	—	frt 376508	42	376508	17	Besso József alapítvány	6000	—	—	—	6000
22	Maradvány az intézet főkönyvén számláján	—	—	frt 843429	31	843429	18	Calabi R. alapítvány	8000	—	—	—	8000
23	Maradvány az A mérleg folyó számlájából (L. Teher)	—	—	frt 574585	63	574585	19	Felhasználható nyereség	440300	81	378236	11	818536
24	a) Adósság különböz. címek alatt	—	—	frt 1000	—	1000							
25	b) Adósság jelszolg kölcsönökre hátralékos kamatokkal	—	—	frt 1232140	—	1232140							
26	c) Letétek kezesség és biztosíték gyanánt	—	—	frt 8000	—	8000							
27	d) Letéti Goldschmidt alapítvány	—	—	frt 6000	—	6000							
28	e) Besso József alapítvány	—	—	frt 8000	—	8000							
29	f) Calabi R. alapítvány	—	—	frt 8000	—	8000							
30	Díjartalék átadott életbiztosításokra	—	—	frt 1487986	24	1487986							
31	Butorzat és veszteségek a társaság összes hivatalában, cégtáblák, papír- és nyomtatvány az összes rakományban	—	—	frt 1805484	63	1805484							
32	Előlegezett jutalékok és szervezési költségek	—	—	frt 53744926	63	53744926							
	Összesen							Összesen					
	Összesen	—	—	1805484	63	53744926	63	Összesen	—	—	1805484	63	53744926

Az 1894. december 31-én a jövő évre érvényben maradó díj-kötelezettségek értéke: frt 30541700.64

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camilla, Br. Bruck Ottó, Romanin-Jacur Mánó, Br. Morpurgo József, Segré V.

A vezérigazgató: RICHETTI ÖDÖN.

Magyarországi vezérigazgató: HEGEDÜS SÁNDOR, igazgató-tanársos. ROTT JÓZSEF, főnök.

Az intézet hivatalos helyisége Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti főigazgatósnál kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adnak és élet-, tűz-, szállítmány- és üvegbiztosítások az **Assicurazioni Generali** jégbiztosítások a **Magyar jégbiztosító részv. társaság** és baleset elleni biztosítások az **Első o. ált. baleset elleni biztosító-társaság** számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A b. gyarmati főigazgató: FELSENBURG TIVADAR.

172. 1-1.

NYOMATOTT A KIADÓTULAJDONOS B. GYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSULAT GYORSSAJTÓIN.